Ի· ՏԱՐԻ 1897 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 7 ՄԱՐԵՐՈՒ 4382 — Հ·Տ· 14 ՄԱՅԻՍ 1890 — Ն·Տ· 26 ՄԱՅԻՍ 1890 — ՀԻՃՐ· 8 ՇԼՎԱԼ 1307 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ԳԱՂԱՓԱՐ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ-ԻՆ ՕՐԱԳՐԻ Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آره‌وك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ· Պոլսոյ Հասցէով Տարեկան գումարով	160
» » Վեցամսեայ » »	80
» » Եռամսեայ » »	40
Դուրսը տարեկան » Տարեկան » »	200
» » Վեցամսեայ » »	100
Օտար երկիրներու տարեկան գրանց	56
» » Վեցամսեայ »	28

Դուրս գրելու դրամագլուխ համար հասցէ Տպագրութեան վրայ 6
Խմբագրութեան գրելու համար կամ գրութիւն ու լուրեր՝

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ· ՊՈԼԻՍ, 14 ՄԱՅԻՍ, 1890

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ԴԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Մասնաւոր նամակներ և անգլիական թերթեր դոհացուցիչ լուրեր կը բերեն մեզ Ամերիկայի հայ գաղթականութեան նոր Աշխարհի մէջ առաջին հայ եկեղեցին կառուցանելու ձեռնարկին վրայ։ Յայտնի է թէ առաջին հայ եկեղեցւոյն հետ հայկական առաջին վարժարանն ալ կ'ուզուի չմնալ նոր Աշխարհի մէջ, յետոյքը։ Կը յուսանք թէ հայկական ազգասիրութեան և բարեպաշտութեան այս օրինակն ազգէ ուրիշ հեռաւոր հայ գաղթականութեանց վրայ ալ որք դեռ չունին այնպիսի կազմակերպութիւն մը։ Ամենայն Հայոց Հայրապետութիւնն և Կ· Պոլսոյ Պատրիարքութիւնն այս մասին իրենց ազդեցութիւնը գործածելու անփոյթ պէտք չէ գտնուին, երբ շատ տեղ բարոյական միջամտութիւնն ալ եթէ բաւ է անտարբերութեան քունէն զարթուցնելու հայ գաղթականութիւնները։

* *

Բայց իրօք կ'արժէ՞ հայ գաղթականութեանց վրայ մտածել ու խօսիլ։ Եթէ յուսահատից ոմանց խօսքին նայինք, գաղթականութիւնները հիմակուընէ կորած պէտք է համարինք, ու այլ ալ չխորհինք անոնց վրայ, եթէ չենք կրնար կառավարական ու սեղանաւորական հոգը գործողութեամբ մը գտնելու միահաղոյն վերադարձնել իրենց հայրենիքն ի Փոքր Ասիա։ Չէ՞ մի որ օտար և հեռաւոր երկրի մէջ Հայք վաղ կամ անադան տիրող ցեղին հետ ձուլուելու դատապարտուած են։ Քիչ մը կանուխ կամ ուշ, ի՞նչ տարբերութիւն կ'ընէ։ Այն Հայն որ Փոքր Ասիայէն կամ Կ· Պոլսէն կը հեռանայ, կորսուած է Հայութեան համար։ Մեզ չէ՞ Ազգին խելքին, ժամանակին ու գրամին որ հայ գաղթականութիւնները փրկելու ամուլ ձեռնարկին զրաղի։ Կ'արժէ՞ միթէ որ Ազգային ժողով, Կրօնական ժողով և Քաղաքական ժողով, որք գովելի եռանդեամբ ազգօգուտ և գործնական անօրինութիւններ կ'ընեն միշտ, իրենց թանկագին ժամանակը վատնեն հայ գաղթականութեանց վրայ մտածելու։

Այս կերպ տրամաբանութիւն մը, սակայն, իր հեղինակներն իրենց մտագրածէն աւելի հեռի կը տանի։ Կ'առարկուի թէ հայ գաղթականութիւնը անդարձ կորստեան դատապարտուած են որովհետև պիտի գայ օր մը ուր հայերէն չպիտի խօսին, ուր եթէ ոչ գաղթականաց զաւակունք գէթ անոնց թոռներն օտարազգեաց հետ խառնամութիւն պիտի հաստատեն, ուր Հայ եկեղեցիէն ալ պիտի պակին, սառին և հեռանան, ձուլուելով օտար հեռաւոր ազգութեանց մեծագոյն զանգուածին մէջ։

Բանի որ խնդիրն այսպէս փիլիսոփայօրէն նկատել կ'ուզուի, մեք ևս պահ մը նոյն բարձրութեան երթանք, և հարցունենք։ «Այս անցաւոր աշխարհիս մէջ, բնական կամ բարոյական ո՞ր կազմութիւն կամ յօրինուածութիւն (organisme), ո՞ր հաստատութիւն (institution) անխախտ անփոփոխ մնալու սահմանուած է։» կամ, աւելի պարզօրէն, «երկրիս վրայ ի՞նչ բան յաւիտենական է որ հայ գաղթականութիւնք յաւիտենական լինին։» Ամէն բան որ կայ, բուսական, կենդանական և բարոյական կարգաց մէջ ամենայն ինչ որ կեանք ունի՝ իւր մէջ կը կրէ նաեւ մահուան, կորստեան սկզբունքն։ Ամենայն ինչ կորստական է, և այս պատճառաւ պիտի ըսենք թէ հայ գաղթականութիւնք ևս կորստական են։ Ամենէն քաջառոյզ ու կորովի մարդն ենթակայ է տակաւ մեռնելու։ կորստեան սկզբունքն իւր մարմնոյն մէջ կը կրէ։ Ընկերական հզօրագոյն կազմակերպութիւնք իրենց մէջ կը կրեն այն սկզբնապատճառներն որոմք օր մը պիտի այլափոխին, այսինքն պիտի մեռնին։ Այսչափ հազարաւոր տարիներէ ի վեր որ մարդկութիւնը կայ երկրիս վրայ, ո՞ր ազգ, ո՞ր Տէրութիւն, ո՞ր հաստատութիւն չորս-հինգ հազար տարուան կեանք ունեցեր է։ Դիտէք թէ ժամանակիս ամենէն մեծ, ամենէն լուսաւորեալ, ամենէն զօրաւոր ազգերն հազիւ Քրիստոսի թուականէն ի վեր գոյութիւն ունին, և ո՞վ կ'երաշխաւորէ թէ երկու հազար տարի ետքն ի՞նչ պիտի լինին։ Մարդս իսկ, Արարչագործութեան հրաշակերտը, քանի՞ տարուան կեանք ունի։ Կրօնն իսկ, մարդկային ընկերութեան մեծագոյն հաստատութիւնը, քանի՞ դարէ ի վեր բանական կազմակերպութիւն մ'ունի, և քանի՞ դար պիտի տեւէ արդի վիճակին մէջ։ Հոգ կ'ընենք թէ հայ գաղթականութիւնք երկար կեանք չպիտի ունենան։ Բայց քիչ մը աւելի կամ անպակաս, նոյն իսկ Հայք և անոնց չափ հին ուրիշ ազգեր քանի՞ դարերէ հետէ կը ճանչուին իբրեւ ուրոյն ազգութիւն, և դեռ քանի՞ դարեր ևս պիտի ճանչուին նոյն անուամբք, և այս դարեր, ո՞րչափ ևս բազմաթիւ, մարդկութեան ու տիեզերաց կեանքին մէջ ո՞ր չափ տեղ մը կը բռնեն։

Փիլիսոփայօրէն խորհելով, այո՛, ո՛չ թէ միայն հայ գաղթականութիւնք, այլ ամենայն ինչ կորստական է։ Բայց միթէ այս ճշմարտութիւն անգիտակից բնութիւնն ինչպէս և բանաւոր մարդկութիւնը կ'արգիլէ՞ նոյն կորստաբեր պատճառներուն դէմ հանապազ մաքառելէ։ Պիտի մեռնինք ամենքս ալ։ բայց և այնպէս ո՛չ նուազ կը հոգանք հանապազ մեր առողջութիւնը։ Քանի մը հազար տարի առաջուան ազգերէն շատեր բոլորովին կորած և այլք մեծապէս տկարացած են, բայց և այնպէս ամէն ազգեր իրենց գոյութիւնը պահպանելու համար ոգի ի բռին կ'աշխատին։ Մարդկային ո՛չ մէկ դրութիւն, ո՛չ մէկ օրէնք, ո՛չ մէկ հաստատութիւն հազար կամ երկու հազար տարիէ հետէ անփոփոխ մնացած է, բայց և այնպէս մարդկային ամէն ընկերութիւնք, ամենէն խաւարեալք ինչպէս ամենէն լուսաւորեալք, իրենց օրէնքներն ու հաստատութիւններն անվթար և անխախտ պահպանելու և պաշտպանելու հոդածու կը գտնուին։ Դիտէք թէ երկու հազար տարի առաջուան Տէրութեանց ո՛չ մին գոյութիւն ունի այժմ, բայց ամէն Տէրութեան նուիրական պարտաւորութիւնն և մեծագոյն գործն է իւր գոյութիւնն, իւր կեանքն ապահովել։

Ապա ուրեմն, մարդկային իրաց ու հաստատութեանց վաղ կամ անագան կորստեան կամ լաւ ևս՝ ձեւափոխութեան սահմանուած լինելը (transformisme) պատճառ մը չէ որ յուսահատինք և զանենք կորստեան դէմ պաշտպանելու ջանադիր չգտնուինք։ Մահը չենք կրնար արգիլել, բայց կրնանք յապաղեցնել։ Ինչպէս նիւթական, նաև ընկերական և բարոյական կարգաց մէջ այս է իրողութիւնն։

Ազգաց և Պետութեանց ամենէն ակէզ մտածուած վարչական ձեռնարկներն ու անօրինութիւններն հազիւ մէկ քանի սերնդի համար են։ Ցիսուն կամ հարիւր տարիէն անդին չենք տեսներ, և մեր գործոց ու խորհրդոց նպատակակէտն ալ յիսուն կամ հարիւր տարիէն անդին չերթար։ Ինչպէս ամէն մարդ ինքզինք, իւր զաւակներն և առ առաւելն իւր թոռները կը հոգայ, ամէն սերունդ ինքզինքն և իւր անմիջական յաջորդները կը մտածէ առաւելապէս, մեծագոյն ազգային և նախախնամութեան թողով։

* *

Բայց թողունք այս փիլիսոփայական վերացութիւնք։ Որովհետև հայ գաղթականութիւնք աւելի կամ նուազ հեռաւոր ապագայի մէջ կորստեան դատապարտեալ կը կարծուին, պէտք չէ ևս կենանք անոնց գոյութիւնն ըստ կարի երկարաձգելու պարտաւորութեանէն։ Աւասիկ մեր աչաց առջեւ են ուրիշ ազգաց օրինակներն, որք իրենց գաղթականութիւններն անեղծ պահպանելու համար ո՛չ մէկ զոհողութիւն կը խնայեն։ Ամերիկա ազգաց խառնարանը կամ ձուլարանն համարուած է դերազանցօրէն, բայց Ամերիկայի մէջ իսկ գաղթական Իռլանտացիք, Գերմանք, Ֆրանսացիք, Լեհք, Հրեայք և այլք իրենց ազգութիւնը, լեզուն ու կրօնը պահպանելու համար շատ մը եկեղեցիներ, դպրոցներ, ակումբներ և ընկերութիւններ հիմնած են ու կը հիմնեն։ Զեն մտածեր թէ քանի մը հարիւր տարի ետքը բոլորովին պիտի ձուլուին ամերիկեան մեծ ազգութեան մէջ։ Իրենց ազգային կամ կրօնային ուրոյն գիրքն ու կազմակերպութիւնը կարելի եղածին չափ երկար պահպանել նուիրական պարտաւորութիւն կը համարին։

Որպէս զի գաղթականութեանց եռաւոր երիրներ գաղթելէն, ուր թշուառութիւն միայն կը սպասէ իրենց, ինչպէս դառն փորձը շատեր տեսան, և մեծաւ դժուարութեամբ ու տառապանաց ետ դարձան։ Մեծ դրամագլխի տէր լինելն անհրաժեշտ պայման չէ գաղթականութեան մէջ յաջողելու։ բայց գ'նել մէկ օտար լեզու և արհեստ կամ ա՛ և է գործ մը ազէկ գիտնալ էական պայման է։ Այսպիսի ուշիմ անդամներով սկսեալ գաղթականութիւն մը ազգային տեսակէտով ալ կ'ապահովի։

միւս կողմէ լոկ ի սէր ազգին ի հայրենիս վերադարձնել այնպիսի Հայեր որք իրենց գաղթավայրերուն մէջ կը յաջողին յառաջդիմել՝ անդարձական խորհուրդներ են։ Գաղթականութիւնը կենսամարտ, կամ աւելի պարզօրէն՝ հացի խնդրոյն էական պայմաններէն մին է։ Բայց փորձերնիս կուշտ պահելով հանդերձ կրնանք Հայ մեայ։ Խնդիրն հայ գաղթականութիւնները կազմակերպելն վրայ է։ Եկեղեցիներ, դպրոցներ, ընկերութիւններ, ակումբներ հզօրապէս կրնան նպաստել հայ—ինչպէս և ուրիշ ազգէ— գաղթականութիւնները իրենց ազգային շրջանակին մէջ պահելու պահպանելու հեռագոյն գաղթավայրերու մէջ իսկ։ Ազգային կրթութեան և ընդհանուր ազգային զգացման ծաւալումն, հայ լրագրութիւնն ու նոր գրականութիւնն և խնայական ու բարոյական համազգային ազդեցութեանց յառաջումն, և հաղորդակցութեանց ու յարաբերութեանց դիւրանալն ու բազմանալն՝ անցեալն հետ բազդատմամբ այժմ անհամեմատ աւելի միջոց և դիւրութիւն կ'ընծայեն հայ գաղթականութիւններն ազգային մեծագոյն մարմնոյն հետ սերտ առնչութեան և հետաւորապէս հայ ազգութեան շրջանակին մէջ պահելու։ Նոր աշխարհի Հայերն այս սկզբամբ ահա կը գործեն, և իրենց գովելի ընթացքը գովելով, կը յուսանք թէ ուրիշ հայ գաղթականութեանց հետեւելի օրինակ կը դառնան։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ֆերտինանտ իշխան Խալիոյ դիւանագիտական գործակատարին շնորհակալութիւն յայտնեց Կանաչ Ցեղապետն պարուսագատ պաշտօնապէս գրաց համար, որովհ Գ· Քրիսպի հաւանութիւն կը յայտնէ պուլկար կառավարութեան ընթացքին։ Պուլկար կառավարութիւնն ալ խնդրեց նոյն գործակատարէն իւր շնորհակալութիւնը մատուցանել առ Գ· Քրիսպի։ Պուլկարիոյ մասին վերջին բանախօսութեան համար զոր արտասանած է Խալիոյ Երեսփ· ժողովին մէջ։

— Համազգաւորեան Վէրէ-Սրբոյ (Մեծ Սերպիա) անուն թերթին անորէն Գ· Բաչանոքիի յուզարկաւորութիւնն առիթ եղաւ հակաւարեան ցոյցի մը։ Ցուսը հանդիսին ներկայ էին ռուս դեսպանն և այլ պաշտօնական անձինք։ Մայր-եկեղեցւոյ առջեւ Գ· Սիմիչ բանախօսութիւն մը արտասանելով Պոսնա-Հերսէգի աւտրեան տիրապետութեան հակառակ խօսեցաւ։ Վարչապետ Գ· Կրուիչ չատ ձախող դիրքի ինկաւ, և յանդիմանութիւններ ըրաւ առ Գ· Սիմիչ, որ քիչ յառաջ Սերպիոյ դեսպան էր ի Փեթերսպուրգ։

—Նիբոլա իշխան յայտարարեց թէ քաղաքական աւագ դիտաւորներ հարկաւոր կ'բեին Զարեւիչին ամուսնութիւնը գերման կայսերազուն իշխանուհւոյ մը հետ, ուստի պէտք չէ յուսալ թէ Զեռնակորայի իշխանուհիներէն մին Ռուսիոյ ապագայ Կայսրուհին լինի։

—Սլաւական համաժողով մը գումարելու համաձայնութեան նորագոյն խորհուրդն յայտոյ ճամբու մէջ է։ Սերպ կառավարութեան պաշտօնաթերթն Օֆէ մեծաւ ցնծութեամբ կ'ողջունէ այս գաղափար, որուն ո՛չ նուազ կը համակրին Մակեդոնիոյ Պուլկարք և Պուլկարիոյ Զանքովեան կուսակցութիւնն։ Արեւմտեան Սլաւիովին պիտի ներկայացուին համաժողովոյն մէջ։ Պոհեմիոյ Երիտասարդ Զեխք, և Սլովէններուն մէկ հատուածը՝ Սլովաքներն և Կայիշիոյ Ռութէնք ներկայացուցիչ պիտի ղրկեն։ Համաժողովն ի Բիէվ պիտի գումարի, եւ հրաւիրագիրք ի մեծոյ պիտի ղրկուին պաշտօնապէս։ Համաժողովոյն անդամակցելու գացող պատուիրակք զեղչեալ գներով պիտի ճամբորդեն կարարին ռուսական ընկերութեան շոգենաւերով և ռուսական երկաթուղւովք։

—Հոսանք կը հեռագրուի թէ 1889 տարւոյն մէջ Գ· Քրիսպի աւելի քան մէկ միլիոն Ֆր· վճարած է իբրեւ նպաստ լրագրաց կառագոյն վարձատրուած թերթերն Հռոմայ թերթերն են, որոց մէջ կան որ 100 հազար, 80 հազար և 60 հազար Ֆր· ընդունած են ներկայ տարւոյս մէջ։ Հռոմայ երկու նոր թերթեր ևս կառավարական լրագրաց կարգին մէջ մտած են։

—Պիզմարք սակայն կը գրէ Վիլհէլմ Բ· կայսեր և Քափրիվի դրամարին, և պատրաստ է [illegible] կը գանգատի զիրարիրիսարուէ պաշտարոյ քաղաքական ոստիկանութենէն, յորմէ ա[illegible] կը խնդրէ։

—Քօսք կայ թէ բարեկամաց և օգնականաց ոմանց հրաւէրին ի պատասխան, Պիզմարք ի մեծոյ Անգլիա պիտի ուղեւորի։ Անգլիացիք չատ հետաքրքիր ժողովուրդ են։ «Օրուան առիթը» պէտք է տեսնեն, բլայ Մրէնլի երկրաթոյզն, բլայ Ճիզաս փիշն կամ անոր կմախքն, բլայ Պիզմարք։

—Այդաս-Լուռէնի սահմանաց վրայ անհանգիստ դէպքերու կրկնումը տեսնելու համար, երկոքին կառավարութիւնք աւելի որոշակի գծեցին սահմանները՝ չորս մեթր լայնութեամբ կարեցին հանեցին անտառներն և մարգագետինները, և մէջտեղը 4,000 հատ սահմանանիշ ձողեր տնկեցին, մէկ երեսն ոսկեգոյն, միւս երեսը սեւ ներկած։

—Արեւելեան Աֆրիկէի գերմանական Ընկերութիւնն 1889 տարւոյ իւր հաշիւներն հրատարակեց, յորմէ կ'երեւի թէ նոյն տարւոյ գործողութիւնք 370 հազար մարքի կորուստ կամ բաց մը կը ցուցնեն։ Ընկերութեան վճարեալ դրամագլուխն 3,147,000 մարքէ աւելի չէ։ Երկուք ու կէս միլիոն մար-

---

—)(2)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՕԳԴԱՎ ՓԷՕՅԷ

ԱՆԴԱՄ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻՈՅ

ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏԻ ՊԱՏԻՒ

Նկարչին աչուքները պահ մը բաժնուեցան իր գծագրութենէն և քիչ մը զարմացկոտ համակրութեան երեւոյթով յանձնեցան մարքիզին գեղեցիկ դիմագծերուն վրայ։

—Կարճ խօսքով, ըսաւ, կ'ուզէք երկրորդ փորձ մը ընել։ ։ ։ կ'ուզէք գիտնալ թէ Բարիզի սովորական տարփանքներէն գերազանց սէր մը չէ՞ գտնուիր։

—Ճշդիւ։

—Էյ ի՞նչ կը պակսի ձեզ այդ պատուաւոր երազն իրագործելու համար։

—Կին մը, ըսաւ Բիէր։

—Բայց ինձի այնպէս կուգայ որ ձեր անունով, ձեր յարգերութիւններով, ձեր ապագայ նիւթական վիճակով։ ։ ։ և ձեր անձնական առաւելութիւններով, ուզած անձնիդ կին մը պիտի գտնէք։

—Ոչ թէ իմ, այլ հօրաքրոջս ուզած տանն։

—Ինձի ըսիք կարծեմ թէ հօրաքրոջդ կը փափաքէր կարելի եղածին չափ հարստանալ։ ։ ։

—Կարելի եղածին չափ հարստանալ կերպիւ, ըսաւ մարքիզը՝ բառին վրայ դառնութեամբ շեշտելով։ ։ ։ Հօրաքրոջս կ'ըսէ թէ ամուսնութիւնը գուտ վիճակահանութիւն մը ըլլալով, պէտք է միմիայն դրամոժտին հոգ տանիլ և մնացեալը բաղդին թողուլ։ ։ ։ Իմ կարծիքս այդ չէ։ ։ ։ Մենաց որ, լաւ հասկցէք խօսքս։ ։ ։ Դրամոժիտ մը արհամարհելու վիճակին մէջ չեմ բայց սակայն կ'ուզեմ որ առնելիք կինս երջանկութեան և պատուոյ երաշխաւորութիւններ տայ ինձ։ ։ ։ և մինչեւ իսկ բացառիկ երաշխաւորութիւններ։ ։ ։ Գիտէք թէ երիտասարդ աղջիկները ի՞նչպէս կը մեծնան այսօր։ ։ ։ Վախու բան է։ ։ ։ Ասոր համար իմ ամուսնութիւնս, թէ և հօրաքրոջս և ես կը փափաքինք, որոշուած լինցած բան չէ։ ։ ։ Հա՛, աղէկ միտքս ինկաւ, ե՞րբ պիտի գաք ժընէ։ Հօրաքրոջս իր վերջին նամակին մէջ ինձ կը հարցունէ թէ ո՞ր առեն պիտի հասնիք։

—Օգոստոս 15 էն անդին ազատ պիտի ըլլամ և իր հրամաններուն պատրաստ։

—Կեցցե՛ս։ ։ ։ Բնաւ տեսած չես հօրաքրոջս, այնպէս չէ՞։

—Բնաւ։ ։ ։ ոչ իսկ երազիս մէջ, ըսաւ նկարիչը։

—Կարծեմ ըսի ձեզի որ քիչ մը։ ։ ։ գրեթէ բոլորովին ապերախտ պատկեր մը պիտի ըլլայ։

—Պիտի ջանամ մէջէն ելլել։

—Առայժմ ձեր արժանիքն աւելի շատ պիտի ըլլայ։ Ցտեսութիւն։

Եւ բաժնուեցան իրարմէ։

Բ

ՖԱՊՐԻՍ

Նկարչին սեպհական արուեստին, իր գրեթէ առանձնացեալ և մենաւոր կեանքին, գերագոյն գեղեցկութեան մը մշտաւոր հետապնդութիւնը մէջ կոյ գաղտնի զօրութիւն մը որ կը ձգտի բարձրացնել անոր բարոյականը։ Զեմ գիտեր։ բայց կարծես նկարիչներու արհեստաւորներուն մէջ ուրիշ տեղերէ աւելի կը գտնուին այն լուրջ և քաղցր մտքերը, պարզ, ուղիղ և խրախճանք սրտերն որք մարդկային բնութեան ամէնէն յանկուցիչ մի քանի տիպարները կը կազմեն։ Առանց ընդհանրացնելու այս գիտողութիւնը, չեմ կարծեր որ աշխարհիս մէջ գտնուին աւելի վեհ հոգիներ քան այն մէկ քանի նկարիչները զորս ճանչցած եմ։

Ժաք Ֆապրիսի ծագումը չատ խոնարհ էր։ Իր հայրը, ատորագաս պաշտօնեայ Բարիզի թաղապետութեանց միոյն մէջ, երիտասարդ մեռած էր, սակայն բաւական ժամանակ ունեցած էր բոլոր ուժովն հակառակելու իր զաւկին կոչման՝ գծագրութեան արուեստին համար։ Իր մայրը տանը մէջ կ'աշխատէր ծագանց վաճառատան մը համար։ աւելի փափուկ բնագրումով մը օժտուած, գաղտնաբար կը հետաքրքրուէր զաւկին ճաշակներուն։ Երբ անոր հետ միայնակ մնաց, չուսով իրագեկ եղաւ գեղարուեստին կրթութեան բոլոր եղանակներուն զորս Բարիզ կրնայ տալ ազգատաց, և իր զաւակն առնոցմէ օգտուելու վիճակին մէջ դրաւ։

Տասնեւհինգ տարեկան եղած ատեն, ժաք սկսաւ մասնակցիլ ընտանեկան ծախքերուն, դասերուն մէջտեղուանքը նշանակներ նկարելով։ Կը պատմուի թէ պատանիին ի Մէջտոն կապելյի մը ճակատը զարդարելը տեսած ատեն է որ ժամանակին նկարիչ վարպետներէն մին խանդավառ համակրութիւն մը ունեցաւ անոր համար։ ոչ միայն իր արհեստանոցին մէջ ընդունեց զայն, ուր նախասիրութեամբ հսկեց անոր վրայ, այլ երկու տարի յետոյ յիտալիա ըրած մէկ համբորդութեան ատեն հետը տարաւ։ Ֆապրիսի մայրը ուրախութիւն ունեցաւ հանդիսատես ըլլալու իր զաւկին առաջին յաջողութեանց, որ մասամբ իրեն կը պարտէր իր տաղանդն եւ մանաւանդ այն մասնաւոր յատկութիւններն որք այրի մօր մը ձեռամբ մեծցուած մարդոց առանձին յատկանիշն են, քաղցրութեան եւ զօրութեան այն խառնուրդն որ գորովալիր կերպիւ կը յիշեցնէ իրենց պաշտպանելի եւ պաշտպանողի կրկին դերը։

Բայց 1875 ի նկարահանդիսին մէջ իր հիանալի ցուցադրութենէն ետքն էր որ ժաք Ֆապրիսի հռչակը տարածուեցաւ հասարակութեան մէջ։ Մինչև այն ատեն իր համբաւը պաշտօնակիցներու, արուեստագէտներու և վաճառականներու սահմանափակ շրջանակէ մը դուրս ելած չէր։ Իր յամր և խղճամիտ աշխատութիւնը, անհանգիստ ճաշակը, ոգեղէն սոսկումը, ի մի բան՝ իր արուեստական ուզղամտութիւնը երկար ատեն յամեցուցած էին իր տաղանդին վերջնական և լուսացոյտ փթթումը։

Ակիզ զատ, իր տապարէզին սկիզբները գրեթէ ջախջախիչ վշտերու դէմ մաքառած էր։ Բաներկու տարեկան եղած ատեն ամուսնացած էր, յիմարական կերպիւ, իր արհեստանոցի ընկերներէն միոյն քրոջը հետ։ բաւական սիրուն աղջիկ մըն էր այդ, որ կիսեղի մը կերպարանքն ունէր, և որմնագրդը կը տեսնէր անոր ժրաջանութեամբ աշխատիլը պատուհանին առջեւ և երջանկութեան ու ընտանեկան առաքինութեան զատկերն իսկ կ'երեւար նա իրեն։ Վիպական ուրախութիւն մը ունեցաւ իր աղքատ դրացուհին ընկերացնելու իր նոր թագ բաղդին։ Ուստի ամուսնացաւ հետը։ Ինչ որ ընտիր իմացականութիւն մը, փափուկ հոգի մը կրնայ զգալ մտքի գանգնութեան եւ հոգւոյ գեղեցիկութեան յարատեւ չօշափման մէջ, զգաց այդ սիրուն փափկիկ էակին մօտ եւ տառապեցաւ։ Արուեստագէտին բարձր փառասիրութիւնն հասկնալու անկարող այդ աղջիկը մեգերայի պատուհասներով անգութ անոր երեսին կուտար իր յամր և խղճամիտ աշխատութիւնը, ջանալով մղել զայն առեւտրական հաստեղ արտադրութեան։ Մինչեւ իսկ անոր բացակայութեանը ատեն անխիղճ վաճառականներ կը բերէր անոր արհեստանոցը եւ անկատար պատկերներ կը վաճառէր անոնց։ ի մեծ յուսահատութիւն դժբաղդ արուեստագէտին։ Այդ կինը եօթն ութ տարի յետոյ մեռնելու միակ արժանիքն ունեցաւ։ Թոդով աղջիկ մը։ որ, բարեբաղդաբար, մօրը չէր նմաներ բնաւ։

Բիէրոնի երիտասարդ մարքիզն, որ կը հետաքրքրուէր միայն ձիարշաւի և արուեստի բաներուն և երկուքին մէջ ալ լաւ գատաւոր մը էր, ժաք Ֆապրիսի մեծ ապագան գուշակողներուն առաջինն մին եղաւ։ Զիրար ճանչցած էին Բարիզի պաշարման ատեն։ Միեւնոյն գնդին մէջ էին յառաջախաղաց վաշտի մը մէջ, և Շադիյոնի ճակատամարտէն յետոյ հիւանդանոցի ընկեր եղած էին։ Այս յարաբերութեանց պատճառաւ, Բիէրոնն Ֆապրիսի արհեստանոցն յաճախեց։ այդ վայրկեանէն սկսեալ, տակաւին անծանօթ կամ երկրպագելի տաղանդի մը ջատագովն եղաւ ընկերութեանց մէջ։ Այս կերպիւ իրենց միջեւ յառաջ եկած էր բաւական սերտ մտերմութիւն մը, այնչափ վստահելից որչափ կրնայ ըլլալ ի բնէ խրախճանք զգուշաւոր երկու մարդոց միջեւ, ինչ որ ալ ըլլար կրքերու ներքին յորձանքը թէ՛ միայն և թէ միւսին մէջ։

Բիէռ տը Բիէրոնն երկար տարիներ ի զուր փորձած էր համնդել Մոնպառնասի պառնուհին որ իր կենդանագիրը գծել տայ Ֆապրիսի, որուն գերազանց արժանիքին համար երաշխաւոր կ'ըլլար։ կ'ըսէր հօրաքրոջը թէ իրեն համար պատուաբեր և միանգամայն խնայողական պիտի ըլլար ամէնէն առաջ ուշ դարձնել արուեստագէտի մը, որ փայլուն հռչակ մը ունենալու սահմանուած էր։

—Պիտի ապանեմ փայլուն հռչակին, կը պատասխանէր պառնուհին։ Զեմ ուզեր որ փորձը իմ վրաս կատարուի։

(Շարունակի՝)

քի արժողութեամբ հող ունի եղեր։ Այս վիճակ չատ անեղատ է անչուչտ, բայց շնորհիւ արարական ազատամբութեան չախչախման, Դերմանք կը յուսան թէ այսուհետեւ չահիլ պիտի սկսին։ Ընկերութեան գլխաւոր չահագործութիւնն՝ անցեալ տարի՝ Զանզիպարի մաքսատանց վարձակալութիւնն էր, զորս ստանձնած էր՝ որոշեալ գումար մը վճարելով Զանզիպարի վեհապետին։

—Եգիպտական կառավարութիւնը պաշտօնապէս հաւանեցաւ Ֆրանսայի առաջարկութեանց ի մասին Եգիպտոսի պարտաց տոկոսին զեղչման։ Այժմ ԳաՀիրէի կառավարութիւնը կը զրաղի հաւանութիւն ստանալ այն ամեն Տէրութեանց որք 1885ին Լոնտոնի պատմագիրն սարքած են Եգիպտոսի գանձային խնդրոց վրայ։

—Լոնտոնի պատժական ատեանը վեց չաբթուան բանտարկութեան դատապարտեց Նիւթը անուն փաստաբանական գործակալ, որ «Բլիվիան» փողոցի հեռագրական դեւատի պաշտօնէից գործին մէջ մեզակից բարձրագիր անձնաւորութեան մը Անգլիայէն փախուստը դիւրացուցած էր, որով կարծիք մը գոյացուցած էր թէ Անգլիոյ մէջ հարուստք և ազնուականք անպատիժ մնալու առանձնաշնորհը կը վայելեն։

—Փորթսմութի առուական և ամերիկեան դեր-հիւպատոսն (Անգլիացի երեւելի վաճառական մը) ինքնասպան եղաւ։

ԱԶԳԱՑԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ազն. Ս. Պատրիարք Հայրը չաբթի օրը Դատական պաշտօնատունը գնաց և ազգային ինչ ինչ խնդրոց վրայ տեսակցեցաւ Դատական և Կրօնական գործոց Նախարար Վսեմ. Բիզա փաշայի և խորհրդական Վսեմ. Վահան էֆէնտիի հետ։

Վսեմ. Բիզա փաշա խոստացաւ Ս. Պատրիարք Հօր՝ հարկ եղած անօրինութիւններն ընել։

Պ. Յովհաննէս Այվազովսքի իւր Ազն. Տիկնոջ հետ երէկ առաւօտ ժամ 2½ին Մայր եկեղեցի գնաց ուր ներկայ գտնուեցան Պատարագին։ Առաջուց խնդացուած ըլլալով մեծանուն ծովանկարչին դալուստը, հազարաւոր ժողովրդեան բազմութիւն լցուած էր տաճարին մէջ։ Պ. և Տիկին Այվազովսքի դասին մէջ կեցան Ս. Պատրիարք Հօր մօտ, և ջերմեռանդութեամբ աղօթեցին ժամերգութեանց միջև վերջը։

Յաւարտ եկեղեցական արարողութեանց, մեծահռչակ արուեստագէտն իւր տիկնոջ հետ Պատրիարքարան եկաւ։ Մայր եկեղեցւոյ փողոցին մէջ խռնեալ բազմութիւնը եռանդագին ծափերով ու «կեցցէներով» ողջունեց Պ. Այվազովսքիի անցքը։

Պատրիարքական Փոխանորդ Դեր. Տ. Ներսէս Վ. վարդապետ և Մայր Եկեղեցւոյ թաղական խորհրդոյ անդամք դիմաւորելով մեծանուն ծովանկարչին՝ ամուսնոյն հետ, Պատրիարքարանի մեծ գահլիճն առաջնորդեցին ուր քիչ ետքը գալով Ազն. Ս. Պատրիարք Հայրը պատուասիրեց զանոնք։

Տեսակցութեան միջոցին Պէրպէրեան վարժարանի սաներէն Պ. Տիրան Զըրաքեան ներկայանալով՝ իւր պատրաստած փոքրիկ մէկ ծովանկարը մատոյց մեծանուն վարպետին, որ յօժարեցաւ ընդունիլ զայն շնորհակալութեամբ և ինչ ինչ դիտողութիւններ ընելով, քաջալերական խօսքերով յորդորեց դեռահաս պատանին ի յարատեւ աշխատութիւն։

Կէս ժամու սիրալիր տեսակցութենէ մը յետոյ, Պ. և Տիկին Այվազովսքի հրաժեշտ առին Ս. Պատրիարքէն, երուսաղեմասուն երթալու համար։

Այն ինչ Պատրիարքարանի սանդուղներէն իջնելով մարմարեայ վերնագաւթակին վրայ հասած էր Պ. Այվազովսքի, բակին ու փողոցին մէջ խըռնեալ յոգնախաւան բազմութիւնը դարձեալ եռանդագին «կեցցէներով» ու ծափահարութեամբք ողջունեց զնա։ Մերունի արուեստագէտը կանգ առնելով, խոնարհութեամբ շնորհակալութիւն յայտնեց այս համակրական արտայայտութեան համար, և խօսքն ուղղելով զիրքը չշղթայող երիտասարդութեան։

«Այդ ծափերն ու կեցցէներ դիս «կ'ամաչեցնեն, բաւ յուզիալ չեմ։ «Աշխատութեամբ եղեր եմ ինչ «որ եմ, զոր կը ծափահարէք։ Դուք «էլ այնքատեղ'ք և ես էլ ձեզ ծա«փահարեմ։»

Պ. և Տիկին Այվազովսքի Երուսաղեմատուն երթալով այցելութիւն տուին Դեր. Սիմէոն Սրբազանին որ արժանավայել պատուովք ընդունեց զանոնք, և անոր Բեթլա դարձան։

Մայր եկեղեցւոյ փողոցը դրեթէ ամբողջովին դրաւեալ էր ժողովրդեան բազմութենէն որոյ մէջէ դժուարաւ կրցաւ անցնիլ Պ. Այվազովսքիի կառքը։

Հալէպի առաջնորդ Դեր. Մովսէս Ս. վարդապետ կէսօրիւքճեան, որ Պատրիարքարանի կողմէ Կ. Պոլիս հրաւիրուած էր, շաբաթի օրը մայրաքաղաք եկաւ։

Տ. Մովսէս վարդապետ Պատրիարքարան երթալով, տեսակցեցաւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր հետ և տեղեկութիւններ տուաւ Հալէպի ազգային գործոց վիճակին վրայ և տեղեկագիր մը յանձնեց, որ նկատողութեան պիտի առնուի Խաւն ժողովոյ յառաջիկայ նստին մէջ։

Տնտեսական Խորհուրդը չաբաթ օրն ի նիստ գումարուելով ի Ղալաթիա դրաղեցաւ Կեդր. Մեռուկի 1890-91 տարւոյ եւմեռացոյցին պատրաստութեամբ։

Վանեցի Տ. Մելքիսեդեկ վարդապետ Շահնազարեան որ Ս. Բարթողիմէոսի վանքին վանահայր ընտրուած էր, շաբաթի օրը իւր պաշտօնավայրն ուղեւորեցաւ։

Ուսումնական Խորհուրդն ի նիստ առնելով Պատմութեան և Աշխարհագրութեան առաջնակարգ ուսուցիչներէն Մարգար Դրիգոր էֆէնտիի առաջարկը, Ազգ. Մատենադարանի անօրէն Յակոբ Արշակ էֆէնտիի հետ համաձայնութեամբ՝ Մատենադարանի քարտուղար կարգեց զնա։ Տարակոյս չունինք թէ Մարգարեան էֆէնտի իւր ծանօթ մասնագիտութեամբ օգտակար պիտի հանդիսանայ իւր այս անձնուէր պաշտօնին մէջ։

Գոհութեամբ կը ծանուցանենք թէ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշանաւ գնահատել Սպարապետի Դրան թարգմանութեան դիւանատան անօրէն Վսեմ. Մամիկոնեան Միքայել էֆէնտիի ծառայութիւնները։

Վսեմ. Մամիկոնեան էֆէնտի իւր կառավարական զանազան պաշտօններէն զատ, ազգային գործոց մէջ եւս միշտ ունեցած է իւր կարեւոր և արդիւնաւոր մասնակցութիւնը, որուն համար տարակոյս չունինք թէ կայսերական այս բարձր գնահատման արժանանալն ուրախութիւն կը պատճառէ ընդհանուր Ազգին։

Նոյնպէս գոհութեամբ կը հրատարակենք այս աւուր պատուանշանաց ցուցակին մէջ թէ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է երրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան շնորհել ազգային ծանօթ բժիշկներէն Տր. Այվազեան էֆէնտիի։

Նոր-Գարբի Թաղ. Խորհրդոյ ինն անդամոց հինգին համաձայնական քուէարկութիւնը կատարուեցաւ երէկ Թաղ. Խորհրդարանին մէջ ընդ նախագահութեամբ Արժ. Արշարունի Յովհաննէս վարդապետի։ 211 քուէթուղթ կային, որոնց 24ը անձամբ և 187ը նամակաւ էր։ Քուէի արդեամբ հետեւեալք ընտրուեցան.

Մեծ.	Կոստիկ էֆէնտի Աբիլեան		173 քուէ
»	Սկզբ. »	Փլատեան	171 »
»	Սարգիս »	Սիս-եան	150 »
»	Գրիգոր »	Սարքաֆեան	138 »
»	Սամփան »	Յովսէփեան	101 »

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՍՏԻՃԱՆԵՐ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՆԵՐ

Իւլյալի առաջին աստիճան տրուեցաւ Իշխ. դատարանի կառավարիչ Հասան պէյի և Պրուսայի Նահանգին Բէժիի սնօրէն Բիֆամի պէյի։

Սանիյէ Միւթէմիզի աստիճան՝ Երուսաղեմայ Թաղապետութեան Նախագահ Սէլիմ էֆէնտիի և Պիզա գաւառին հաշուական Մուխթար էֆէնտիի։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ արտաքին Թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Ալի Ֆուատ ու Ֆաիզ պէյերու, հանրօգուտ շինութեանց յանձնաժողովոյ դիւանի քարտուղարներէն Քէնան պէյի, Ներքին գործոց Նախարարութեան ապրդահամարի դիւանին քարտուղարներէն Հաֆըզ Եահեա պէյի, Արտաքին գործոց Նախարարութեան խորհրդականաց սենեկի օգնականներէն Մըրբրեան Լուսաւոր պէյի, Գանտիա գաւառին կառավարչի օգնական Միխայել Ժէրվոս էֆէնտիի, Գոսովայի Նահանգին առաջին երկրաչափ Ահմէտ Նէմվը էֆէնտիի և Կրէտէի Նահանգին թղթակցութեան դիւանի բարտուղար Ալի Թալաթ պէյի։

Սալիսէի աստիճան՝ Կրէտէի թղթակցութեանց դիւանապետ Մէհմէտ Նէսիպ էֆէնտիի, Սպարթայի Նահանգին Նախնական դատարանին առաջին քարտուղար Օսման Նուրի էֆէնտիի, բժիշկ Տոքթ. Բամբանաքի էֆէնտիի, Այտընի Սէրայ դատաւորին Խարբէի ժողովոյ անդամ Մուհիւտտին պէյի և Պիզայի հաշուական օգնական Լութֆի էֆէնտիի։

— —

Ականակուռ Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Պէշիքթաշի ասպիտանապետ Հասան փաշայի։

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ՝ կայսերական Թիկնապահ հեծելազօրաց չորրորդ գնդին հրամանատար Ֆէրիդ Նուրի փաշայի, Բէյթի անօրէն Պ. Օպանոսի և Բէյթի վարչական ժողովոյ անդամ Պ. Զիֆէրի։

Առաջին կարգի Նէֆիսաթի՝ Պրուսայի կուսակալ Մահմուտ փաշայի կը-նոջ և նախորդ Խոիվ Իսմայիլ փաշայի որդի Իպրահիմ փաշայի կնոջ։

Երկրորդ կարգի օսմանիյէ՝ Սպարապետի Դրան հաշուակալութեան երկրորդ ճիւղին նախագահ Բամի էֆէնտիի, հետեւակ զօրաց ճիւղին առաջին քարտուղար Իպրահիմ էֆէնտիի, Սպարապետի Դրան պաշտօնատան նախագահի օգնական Սաորգ էֆէնտիի, ժանտարմաներու գնդապետ Մէհմէտ պէյի, Սպարապետի Դրան պիտոյից ճիւղի անդամներէն Ելիկէն փաշայի, Վեհ. Սուլթանի փեսայ տեղակալ-գնդապետ Խալիտ պէյի, առաջին զօրաբաժնին միրլիվա Քեռազիմ փաշայի, Երթողրուլ հեծելազօրաց հրամանատար միրլիվա Սիւլեյման փաշայի և Մովային նախարարութեան հաշուակալ Սուրուրի էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ հեծելազօրաց Թ. կասաբաժնին հրամանատար Բիւշրի փաշայի, Զինուորական Քննիչ Ռանձնաժողովոյ անդամներէն Ֆէրիդ Թեվֆիգ փաշայի, ժանտարմաներու պաշտօնատան անդամներէն Միրլիվա Գլունտ փաշայի, Մովային Նախարարութեան մէջբերումի Թահսին պէյի և Մովային առողջապահական ժողովոյ անդամ Կոզմա փաշայի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Սպարապետի Դրան շինութեանց ճիւղին առաջին քարտուղար Նուրի պէյի, Թղթադանօթաձիգ զօրաց ճիւղին առաջին քարտուղար Սայիտ էֆէնտիի, ապայակոյտի դիւանին առաջին քարտուղար Նիազի էֆէնտիի, առողջապահական ճիւղին առաջին քարտուղար Խոսրաւ էֆէնտիի, հաշուակալութեան Զ. ճիւղին անօրէն Մուղիմ էֆէնտիի, հաշուակալութեան առաջին քարտուղար Սիւրէյա պէյի, դիւանապետ Լէպիպ էֆէնտիի, թարգմանութեանց դիւանին անօրէն Մամիկոնեան Միքայէլ էֆէնտիի, հեծելազօրաց ճիւղին առաջին քարտուղար Խալիտ պէյի, ծովային խորհրդոյ առաջին քարտուղար Օսման էֆէնտիի և նաւահանգստի վերանայութեան ֆէրմաններու դիւանին անօրէն Մատրիլլի էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Սպարապետի Դրան դատական ճիւղին առաջին քարտուղարի փոխանորդ Մուսթաֆա պէյի։ ընդհանուր պիտոյից չորրորդ ճիւղին հաշուական մասին անօրէն Օսման պէյի, թղթակցութեանց դիւանին անօրէն Իզզէթ էֆէնտիի, պիտոյից ճիւղին առաջին քարտուղար Հիւսնի էֆէնտիի, կայսերական զօրաբանակին պիտոյից ճիւղին անօրէն Հաճի Հասան էֆէնտիի, հաշուակալութեան չորրորդ ճիւղին անօրէն Սալիմ էֆէնտիի, Տրապիզոնի մէջբերումի Բէյհան պէյի, Այտընի, Կրէտէի, Պրուսայի ու Արշիպելագոսի կղզեաց նահանգներու հեռագրական քննիչ Բահիմ էֆէնտիի, բժիշկ Տոքթ. Այվազեան Նշան էֆէնտիի, քաղաքապետութեան ասպիտանապետին անօրէն Մամիկոնեան Միքայէլ էֆէնտիի, հեծելազօրաց ճիւղին առաջին քարտուղար Խալիտ պէյի, ծովային խորհրդոյ առաջին քարտուղար Օսման էֆէնտիի և նաւահանգստի վերանայութեան ֆէրմաններու դիւանին անօրէն Մատրիլլի էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Սպարապետի Դրան դատական ճիւղին առաջին քարտուղարի փոխանորդ Մուսթաֆա պէյի։ ընդհանուր պիտոյից չորրորդ ճիւղին հաշուական մասին անօրէն Օսման պէյի, թղթակցութեանց դիւանին անօրէն Իզզէթ էֆէնտիի, պիտոյից ճիւղին առաջին քարտուղար Հիւսնի էֆէնտիի, կայսերական անձնապահ զօրաբանակին պիտոյից ճիւղին անօրէն Հաճի Հասան էֆէնտիի, հաշուակալութեան չորրորդ ճիւղին անօրէն Սալիմ էֆէնտիի, Տրապիզոնի մէջբերումի Բէյհան պէյի, Այտընի, Կրէտէի, Պրուսայի ու Արշիպելագոսի կղզեաց նահանգներու հեռագրական քննիչ Բահիմ էֆէնտիի, բժիշկ Տոքթ. Այվազեան Նշան էֆէնտիի, քաղաքապետութեան ասպիտանապետին անօրէն Մամիկոնեան Միքայէլ էֆէնտիի, Այտընի Սէրայ դատաւորին Խարբէի ժողովոյ անդամ Մուհիւտտին պէյի և Պիզայի հաշուակալի օգնական Լութֆի էֆէնտիի։

— —

Ականակուռ Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Պէշիքթաշի ասպիտանապետ Հասան փաշայի։

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ՝ կայսերական Թիկնապահ հեծելազօրաց չորրորդ գնդին հրամանատար Ֆէրիդ Նուրի փաշայի, Բէյթի անօրէն Պ. Օպանոսի և Բէյթի վարչական ժողովոյ անդամ Պ. Զիֆէրի։

Առաջին կարգի Նէֆիսաթի՝ Պրուսայի կուսակալ Մահմուտ փաշայի կը-նոջ և նախորդ Խոիվ Իսմայիլ փաշայի որդի Իպրահիմ փաշայի կնոջ։

Երկրորդ կարգի օսմանիյէ՝ Սպարապետի Դրան հաշուակալութեան երկրորդ ճիւղին նախագահ Բամի էֆէնտիի, հետեւակ զօրաց ճիւղին առաջին քարտուղար Իպրահիմ էֆէնտիի, Սպարապետի Դրան պաշտօնատան նախագահի օգնական Սաորգ էֆէնտիի, ժանտարմաներու գնդապետ Մէհմէտ պէյի, Սպարապետի Դրան պիտոյից ճիւղի անդամներէն Ելիկէն փաշայի, Վեհ. Սուլթանի փեսայ տեղակալ-գնդապետ Խալիտ պէյի, առաջին զօրաբաժնին միրլիվա Քեռազիմ փաշայի, Երթողրուլ հեծելազօրաց հրամանատար միրլիվա Սիւլեյման փաշայի և Մովային նախարարութեան հաշուակալ Սուրուրի էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ հեծելազօրաց Թ. կասաբաժնին հրամանատար Բիւշրի փաշայի, Զինուորական Քննիչ Ռանձնաժողովոյ անդամներէն Ֆէրիդ Թեվֆիգ փաշայի, ժանտարմաներու պաշտօնատան անդամներէն Միրլիվա Գլունտ փաշայի, Մովային Նախարարութեան մէջբերումի Թահսին պէյի և Մովային առողջապահական ժողովոյ անդամ Կոզմա փաշայի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Սպարապետի Դրան շինութեանց ճիւղին առաջին քարտուղար Նուրի պէյի, Թղթադանօթաձիգ զօրաց ճիւղին առաջին քարտուղար Սայիտ էֆէնտիի, ապայակոյտի դիւանին առաջին քարտուղար Նիազի էֆէնտիի, առողջապահական ճիւղին առաջին քարտուղար Խոսրաւ էֆէնտիի, հաշուակալութեան Զ. ճիւղին անօրէն Մուղիմ էֆէնտիի, հաշուակալութեան առաջին քարտուղար Սիւրէյա պէյի, դիւանապետ Լէպիպ էֆէնտիի, թարգմանութեանց դիւան

Գաղթաբերքերէն վաճառուեցան 500 պարկ խաշուէ, նախորդ շաբթուան գներով։ 8000 պարկ Թրիէսթի շաքար, որք նախորդ շաբթուն հասած էին, ամբողջովին վաճառեցան։ Թրիէսթի շաքարներու գինը էյնալու վրայ է։ մեր հրապարակին վրայ պատրաստ կայ այժմ 20.000 պարկ։

Բրինձի վաճառումնք սահմանափակ են։ Ճարտնական շաքարներու գինը մեծապէս բարձրացաւ այս շաբթու։ Ռանկունի բրինձի գինը մէկ դրուշ վրայ դբաւ։

Մոմի և քարիւղի վրայ սովորական գործեր կ'ըլլան։

Զեռնհաս իշխանութիւնն որոշած է նաեւ երկրէն դուրս հանել մայրաքաղաքը գտնուող օտարազգի մուրացկաններ, որոց թիւը շորս հազարի կը հասնի։

—Սկիւտարի թաղապետութիւնը տեղեկանալով որ Աչքը Թիւրպէի կողմերը երկու տղաքներ ծագկի հիւանդութենէ բռնուած են, հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է այդ հիւանդութեան ճարակումն արգիլելու համար։

—Իրաւագիտական վարժարանի դասախօսութիւնք պիտի սկսին վաղը երեքշաբթի։ Աշակերտք պարտին նոյն օրն առաւօտեան ժամ 3½ վարժարան գտնուիլ։

—Գաւառաց մէջ գտնուած կամուրջներու ու խճուղեաց երկրաչափներու ու այլ այդ կարգի պաշտօնէից ամսաթոշակներն, որք ցարդ հանրօգուտ շինութեանց ծախսուց համար որոշեալ գումարէն կը վճարուէին, յետ այսորկի Երկրագործական Դիրեկտառն կողմէ պիտի վճարուին։

—Սարբեարի ճարագործութեան դասը պիտի տեսնուի ամսոյս 23 ի չորեքշաբթի օրն Եղեռնադատ տեղին։

—Կայս. հրամանաւ Իմ թիւ պատուանշանի արծաթ չքագրումը տրուած է կայսպատան առաջին վիրարոյժ գնդապետին։

—Երզնկայի Ըէֆիկ գաւառակին Գանը գիւղը հողին տակ ծածկուելով, հանքային ջուրեր բղխեր են։ Այդ գէպքէն երկու օր առաջ գետնին տակէն սոսկալի որոտումներ լսուեր և գետինը պատռեր է։ Գիւղացիք ահու գոլի մտնուած գայ. մագամութեան դիմեր և նորա հրամանաւ գիւղը պարպեր են։ Թէեւ մարդու և անասնոյ կորուստ չկայ, սակայն հունձքերն բոլորովին ոչնչացեր են։ Կուսակալութիւնը հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է ամէն կերպիւ օգնելու այդ գիւղի ժողովրդեան որ առանց բնակարանի և ուտեստի մնացած է։ Այդ գիւղ 45 տունէ կը բաղկանայ եղեր։

—Ինձիր քէօյի մէջ բնակող Հաթէմ անուն հրէի մը տղան, քսան երկու տարեկան երիտասարդ մը, որ կատաղութենէ բռնուած էր, անցեալ օր իր հօրը վիզը կը փաթթուի քիթը կը խածնէ ու խաչէր վերք մը կը բանայ։ Երիտասարդն որ բաւական ատենէ ի վեր այդ հիւանդութենէն բռնուած ըլլալով հիւանդանոց դրուած էր, վերջերս ուշ բերուած էր, ապաքինած կարծուելով։

—Հեռագրական և թղթատարական վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ ի Պրուսա Զէքիրկէ անուն տեղը նամակատուն մը և հեռագրական կայարան մը հաստատուած են անառաւան եղանակին համար։

—Սուլտ կ'իմանայ թէ Սերասքիր կուսակալին խնդրանօք քնիչ մը զրկուած է անդ, քննելու համար նահանգին երկրագործական գործերը։

—Ներքին գործոց նախարարութիւնը նկատելով որ այս օրերս հրապարակի վրայ կեղծ մէճիտիյէներ ու քառորդներ կը գտնուին, հրահանգ ուղղեց որոց որ անկ է՝ հաւաքել այդ դրամներն և ձերբակալել դրամանենգները։

—Անցեալ օր Առնավուտգիւղի ծովեզրէն քրիստոնէի մը դիակը գտնուեցաւ։ Նոյնպէս Օտուն Քարուի կողմերը պարապ գետնի մը մէջ երիտասարդ իսլամի մը դիակը գտնուեցաւ։

—Կրէտէի կուսակալի փոխանորդ և արտասովոր հրամանատար Շաքիր փաշայի շնորհեալ Իմթիազի պատուանշանը պիտի տանի Ն. Վսեմութեան եղբորորդին կայսպատան քարտուղարներէն Եուսուֆ ղէյ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԴՐՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 24.—Երեսփ. ժողովոյն մէջ, Գ. Սմիթ յայտարարեց թէ շաբաթի խնդրոյն վերաբերեալ պայմանագիրը վաւերացուելէն առաջ Խորդարանին հաւանութեան պիտի մատուցուի։

—Երեսփ. ժողովը նիստերը դադրեցուց մինչեւ 2 յունիս։

ԹՐԻԷՍԹԷ, 24.—Վլատիմիր Մանոխ ռուս զրահաւորն Ցունաստանէն Մուսֆիա եկաւ փոքրիկ նորոգութիւն մը կրելու, յետ որոյ Ցունաստանի ռուսական նաւախմբին հետ Սպանիա պիտի երթայ։

ՓԱՐԻԶ, 24. — Պատերազմական բարձրագոյն խորհուրդն ի մօտոյ պիտի քննէ Զ. զօրաբանակին զօրութիւնը կրկնապատկելու գործն, որ օգոստոս ամսոյն մէջ պիտի կատարի։ (Զ. զօրաբանակը, կեդրոնավայր ի Շալոն, Գերմանիոյ սահմանաց հանդէպ ճակատող առաջին Ֆրանսական բանակն է։)

ԳԱՀԻՐԷ, 24. — Եգիպտական կառավարութիւնը պարտուց փոփոխման ծրագիրը մատուցանելով Տէրութեանց, անոնց հաւանութիւնը խնդրեց պաշտօնապէս։

ԲԵՐԼԻՆԻՐԿ, 24 մայիս.— Տասնեւհինգ օրէն ի Սեվաստոպոլ ի ծով պիտի իջուցուի Ս. Գէորգ նոր մարտանաւն, որ Սեւ ծովու ռուսական նաւատորմին կը վերաբերի։

ԲԱՐԻԶ, 24 — Մերակոյան ընդունեց Գ. Գէռանժէի առաջարկը, քանիցս գաղտագրեալ յանցաւորներու պատիժներն աստիճանաբար ծանրացնելու մասին։

ՄՈՆՐԷԱԼԻ, 24 — Հանրապետութեան Նախագահը ժամն 3ին ասա հասաւ, ամբոխին խանդավառ ցոյցերով։ Բոլոր քաղաքը զարդարուած է։ մասնաւորապէս կը գիտուին դրօշակներն գրեթէ բոլոր աղդաց, որոց պատուիրակներն եկած են տօնելու համար Մանրէալի համալսարանին 6րդ հարիւրամեակը։ Իր յիսուն հաստատութիւնք իրենց ներկայացուցիչներն ուղարկեցին։ Համալսարանին տնօրէնը Գ. Դաւանոյի ներկայացուց օտար պատուիրակները։ Հանրապետութեան Նախագահը մեծ դրօշակ մը մատոյց Համալսարանին։

ԼՈՆՏՈՆ, 24.—Երեսփ. ժողովը 67ի դէմ 141 ձայնով ընդունեց Եւմուացոյցին հասոյթները։

ՊԷՌՆ, 24.—Դաշնակցային խորհուրդն արտօնութիւն տուաւ իր նախագահին՝ Գ. Տրոպի՝ ստորագրել բնիկութեան նոր դաշնագիրն որ կնքուած է Գերմանիոյ հետ։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՊԵՐԼԻՆ, 25 մայիս.—Նոր Տեսչ Ամ. Զ.Ֆ.Ռ.Ն կանխաւոյ կը համարի այն լուր թէ նախարարապետ Բափրիվի կայսեր հետ փեթերսպուրգ պիտի երթայ։ Այս մասին ո՛ և է որոշում չկայ դեռ։

ՓԱՐԻԶ, 25.—Անհիշդ է կ'ըսուի Ֆէնէոնի լուրը թէ Ալպաս-Լոռէնի կառավարիչ Հոէնլոէ իշխան Գէյզենոի Ֆրանսական բերդաքաղաքը պիտի երթայ եղեր ողջունելու զգ. Քանռ, որ այն կողմեր պաշտօնական պտոյտ մը կ'ընէ այս պահուս։

ՀՌՈՄ, 25.—Գ. Քրիսպի, օտարազգի թղթակցաց արտաքսման վրայ հարցապնդման մը պատասխանելով, յայտարարեց թէ հասուն կերպիւ քննուած է այս խնդիր։ Իտալիոյ վարկին դէմ գաւակցութիւն մը կար։ Ինք (Գ. Քրիսպի) վայրապար դիտողութիւններ ըրաւ Փարիզի իտալեան դեսպանին միջոցաւ։ Գ. Սփիլէր, Հավասի Գործակալութեան դէմ, և Գերլինի դեսպանին միջոցաւ Ֆրէյֆրէնէ Զանանի դէմ։ Արտաքսեալ թղթակիցք ի Հռոմ յարաբերութեան մէջ էին . . . գործիչներու հետ, որք իտալեան ելմտական վարկը կոտրելու կ'աշխատէին։ Կառավարութիւնն ինքնապաշտպանութեան պարտաւորիչ գործ մը միայն կատարեց (Զերմհանրիւն ժուրնալ)։— Հայցանդման հեղինակները գոհ չմնացին այս պատասխանէ, բայց հակառաքարկ չմատուցին։

ՓԵԹԵՐՍԲՈՒՐԻԳ, 25.—Ակնարկելով Սոֆիայի դատաստանին, Ժուրնալ ոտ Սէն Փեթերսպուրկ բացարձակ կը հերքէ այն կարծիք թէ Ռուսիա մտադրութիւն ունեցեր է Տէմոնթովիչ զրաւարը Գուլկարիա ղրկելու։

ՀՌՈՄ, 25. — Պաշտօնապէս կը հերքուի այն գրոյց թէ Եւեւմոից նախարարը բանակցութեան մէջ է՝ նոր փոխառութեան մը համար։

ԲԵՌԼԻՆԻՐԿ, 25.—Սերպիական նոր դեսպան Գ. Բեգրոնիվիչ Սլաւասէր Մատնախմբին անդամներուն հետ ներկայ գտնուեցաւ Կիւրեղի և Մեթոտիոսի տօնին, որ կատարեցաւ Յ. Իսահակի Մայր-եկեղեցւոյն մէջ։

ՊԵՐԼԻՆ, 25.— Կայսրը շնորհակալեաց նամակ մը ուղղեց Մարեշալ Կոմս Մոլդքէի՝ իր ի նպաստ զինուորական վարկերուն արտատանած բանախօսութեան համար։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 14 Մայիս

Օսմանեան Քոնսոլիտ

Երէկ երեկոյ գոց. (Մէյոց. Ռ. Սերի		20 30½
Պօրսային գոցուելէն վերջ	»	20 32½
Բէրլին մէջ	»	— —
Առաւօտեան բացուելու	»	20 36
կէս օրին	»	20 36

ԻՍԹԻԴՐԱԶԸ ՏԱԹԻԼԻ

Երէկ երեկոյ		58 32
Այս առաւօտ		59 35
կէս օր		59 10

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹԼԻՈՒ

Փոխառութիւն	A. Սերի	— —
»	B. »	— —
»	C. »	20 38

ԲԱԺՆԵՏՈՒՄՔ

Սուէզի ջրանցք	Առաջ.	Լ.	4 38
Գրեթէ ջրանցք	Ոսմ.	»	9 35
Պանք օֆ Գոնս	»	»	7 22
Սու. Շնչի եվրոպա	»	»	5
Թրամուէյ	»	»	488
Բանքի երկաթուղի		Ֆր.	77
Բանքերաց Լոմբոմ		Գ. Կ.	137

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 24 Մայիս, ժամ 3 վայր 40 երեկոյ

Երանգաւոր Ռանթ 3 %	90 10
» » 4½ %	106 05
Օսմանեան քանսոլիտ Սերի Դ	19 03½
Օսմանեան երկաթուղի	76 25
» Լիմիթի բանքերաց	260
Պանք Ֆրանսա	579 12½
Գրեթէ Լիոնէ	738 75
Իտալեան Ռանթ 5 %	96 95
Հէլլենական 5 %	482 50
Բրեսիլեան Թիւրք	չկայ
» » (Նոր)	— —
Եգիպտական միացեալ	485
Պանք օֆ Բարի	822 50
Ռիոմ. տարեթուղթ	454 87½
Սուէզի ջրանցք	2390
Սպանիական պտուղներ	76 7/16
Զէց Լանդպրի վրայ	25 14

Լոնտոն, 24 Մայիս, ժամ 6 վայր — երեկոյ

Գոցման գոց է։

Վիէննա, 24 Մայիս, ժամ — վայր —

Օսմանեան երկաթուղի	85 90
» Լիմիթի բանքերաց	115 50
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	117 85

Պերլին, 24 Մայիս, ժամ — վայր —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 35
Բանքի թղթադրամ	231 37½
Օսմանեան երկաթուղի	80 40
Օսմանեան քանսոլիտ Սերի Դ	18 90

ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱԿԱՆ

ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

ՄՈՒԾ, 26 ապրիլ

Նոր կիւրակին Սրբոյն Սահակայ Հայրապետի ուխտի օրն ըլլալով, բնական հետաքրքրութեամբ մը չաբաթ օրը ընդ միոյ սիրեցեալ բարեկամի Աշտիշատը գնալու պատրաստուեցանք։ Առաւօտեան ժամ մէկին մեկնելով Մուշէն միշտ գէպի Հիսիս կ'երթանք։ Անցանք Մեղրոյ գետն որ քաղաքէն մի ժամ հեռաւորութիւն ունի։ Գարնան սկիզբները սոյն գետը ահռելի երեւոյթ մը կ'ստանայ, յորդելով գետափէն դուրս կը վազէ ծածկելով շրջակայ արտերն ու արօտատեղիները, և մինչեւ իսկ սպառնալով Բշէլից անուամբ գիւղի մը՝ որ առ եզերք գետոյն կառուցուած՝ և գարնան ժամանակները միշտ ի վտանգի է։ Կ'անցնինք Խ-ՋԷ գիւղն, արտերն ու ՀԷՏԷՆԷՐԸ, Ռնչպարներ դաշտը եկած կը վարեն հողը, կը սերմանեն։ Մեր գիւղացիները ընդհանրապէս արօրին կը լծեն երկու գոմէշ և երկու եզ ալ հէրէ։ Ի գիւրութիւն ամրավար գոմէշներու, և երբեմն ալ միահաղոյն չորս եզներ միայն, մանաւանդ աղքատիկ դասու։ Հոտաղներ՝ նստած հորիքի լուծին վրայ իրենց քրդական և տաճկական խաղերով երգերուին, ոգը կը թնդացնեն, խառնելով, իբրեւ մշուռնջներն ու աղաղակները նոր-եկ թռչնոց դայլայլիկներու ու գեղգեղներու հետ։ Ահա՛ վարած ակօսներու մէջ կը թռչին սարեակներ ու ծիտերն՝ որդեր ու հացահատիկներ որոնելով, չարժումներն համարձակ և աներկիւղ է։ Երկրագործները չեն հալածեր իրենց դաշտային զուարթ ընկերները, զի յաւէտ կարօտ են նոցա գրաւիչ տեսոյն, երգերուն։

Գիւղացիներ դեռ ետ նահապետական սովորութեամբ կը վարին յերկրագործութեան, չգտնուելով երբէք փոյթ առանց ընդօրինակելու ժամանակիս զարգացեալ երկրագործական գրութիւններն ու գիրութիւնները, ձեւերն ու մեքենաներն և անոնցմէ յառաջ եկած անբաղդատելի առաւելութիւնքն։ Կը տեսնես խեղճ ոբնչպարն առաւօտէն ցերեկոյ ձեռքը գրած մանին վրայ բազուկներու ոյժը կը ջլատէ մանն ուղիղ բռնելով և խոփն հողաթաղ ընելով։ Այն ինչ եթէ Եւրոպոյ երկրագործական գործիներուն ծանօթ լինելով ի կիր արկանէին, բազդատմամբ աւելի հանգիստ կը մնային հիմակուընէ առաւել եւս արդիւնքներ ձեռք բերելով։ Սակայն այս ալ պէտք է գիտնալ որ մեր գիւղացիներն առ տգիտութեան անճաշակ լինելով հետեւելու ժամանակիս անհրաժեշտ պահանջմանց, միշտ հաւատարիմ աւանդապահներ են իրենց նախնեաց սովորութեանց, լինին նոքա ուղիղ և թէ ծուռ։ Այս կողմերը ընդհանրապէս կը սերմանեն ցորեն, գարի, կորեկ, կտաւահատ և կըլկը—տեսակ մը փոքրիկ հատ, որ երբէք սնունդ չունի, և գիւղացիներէն չատերը զայն կ'ուտեն առ ազգատութեան։ Բանջարեղենի բոյսերուն բնաւ հոգ չի տարուիր, կը դնեն միայն կաղամբ, ճակնդեղ, բազկ, չաղգամ, լուբիայ, ոլոռն և գուն ուրեք փաթաթէս — գետնախնձոր — եւ սոխ։ Ուրիշ անգամի թողով մեր գիւղացոց երկրագործութեան մասին ընդարձակ գրել, մեր բուն նիւթին դառնանք։ Ճանապարհին շարունակելով կը հասնինք Սուրբ հայրենական գիւղ՝ որ առ եզերքն Եփրատ գետոյ, և որոյ քովն է կամարակապ կամուրջն։ Եփրատը՝ գարնան ահագին և ահարկու կերպարանք մը կ'առնու, այլ ևս հասարակ գետ մը չէ, ծովակ մըն է, նա մանաւանդ երբ Բիւրակնեան—Գէր՝ Կէզ— լերանց ձիւները կը հալին։ Արեւելահիւսիսեան լերանց բարձունքէն ոգակաձև և ոլոր մոլոր իջնելով զայրացկոտ և բարկացայտ դիմաք Մշոյ Դաշտը կը մտնէ մեծապանծ եւ գոհոզաբար Զոր-Գէնոր— չորս ճիւղեր— ըսուած տեղէն, ուր քշիկ մը կը խաղային իր կատաղի յորձանքներն ու ալիքները, այլ ևս հարթ ուղիով յառաջանալուն համար, որ սակայն դարձեալ ո՛չ նուազ վնասներ կը հասցնէ չրջակայ գիւղերու արտերը քանդելով ու ասելով։ Այդ ժամանակները Սուլուխ գիւղն իսկ՝ որ գետէն հպիւ քանի մը վայրկեան հեռաւորութիւն ունի, ի վտանգի է, մի գուցէ գիշերայն յանկարծ ջրամոյն լինի, զի շատ անգամ մասնակի փորձն առած են անասնոց ախոռներ եւ գոմեր ջրոյ կատաղութեան զոհ տալով։ Եփրատ և Մեղրոյ գետոց եզերքները բընաւ ծառեր տնկուած չկան որ գոնէ մինչեւ աստիճան մը շրջակայ արտերը ջրոց ոգոզումներէն ու աւերումէն զերծ պահէին։ Գիւղացիներն այս մասին անհոգ «Առուած ի՞նչպէս ըրեր է, այնպէս պիտի ըլլայ» կ'ըսեն, մէկդի կը քաշուին անտարբերութեամբ։ Դիտելու է նաեւ որ այս երկու գետերը Մշոյ դաշտին բնաւ ջուր չեն մատակարարեր, այն ինչ եթէ հզոր ջրաբաշխական ընկերութիւն մը կազմուելով գետերէն մեքենաներով ջուր բաժնէր իւրաքանչիւր գիւղի, թէ՛ ընկերութիւնը կը շահուէր մեծապէս և թէ գիւղացին որ այլ ևս երաշտէն երկնչելու և գանգատելու տեղիք չէր ունենար։ Թուն 60-70 տարի յառաջ մինչ Մուշը քիւրտ էյէտտին պէյի տան կառավարչութեան տակ կը գտնուի եղեր, տիրող պէյերէն մին փորձեր է Եփրատէն ջուր հանելու, սակայն չէ յաջողած, խելքէն աւելի ոյժին վստահանալով, ցարդ հետքերն Զոր-գէնոր-չեն քիչ մը ապդին կը տեսնուին։

Ճանապարհին շարունակելով կը հասնինք Աւրան գիւղն որ Սուլուխէն 1½ ժամ հեռաւորութիւն ունի և Իշխան Գոյ գիւղախմբի կեդրոնն ըլլալով Մ-ի՛ն ասա կը նայի։ Այս գիւղը 150 տունէ կը բաղկանայ, ունի կամարաշէն, ընդարձակ և փառաւոր եկեղեցի մը, բայց գոյրոց իւր բացակայութեամբ կը փայլի։ Աւրանցիք այդ օրերը հանրագրութեամբ մը Միացեալ Մշոյ երկսեռ վարժարանայ Ա. դասուսին գիտելով խնդրած են որ միջնորդէ առ Գատ. Տեսչն ժողովն իրենց գիւղը դպրոց մը բանալու, և իրենք իրենց դպրոցական նպաստ յանձն առած են տարեկան տասն օսմ. ոսկի վճարել։ Ինչպէս ըսինք Աւրան գիւղախմբի կեդրոն ըլլալով իւր կարեւոր դերից համար կ'արժէ ընկերական վարժարան մը բանալ անդ, որով այդ գիւղի հետ կ'օգուտն նաեւ 8-9 գիւղեր եւս որք Աւրանէն հպիւ մէկ կամ մէկուկէս ժամ հեռաւորութիւն ունին։ Կը յուսանք որ Գատ. Տեսչն ժողովն պիտի հաճի իւր գթութեան արժանի համարելով Աւրանցւոց սոյն խնդրանաց եւ փափագանաց գոհացուցիչ լուծում մը տալ ի դաստիարակութիւն ա՛յնքան թշուառ եւ հէգ մանկտեաց որ ուսման մեծ պէտք ունին։

Աւրանէն կէս ժամ հեռաւորութեամբ Աշտիշատ կ'երթաս, անհամբեր ենք, կ'ուզենք վայրկեան մը յառաջ հասնիլ անդ, յուխտ եւ յերկրպագութիւն Ս. Հայրապետի շիրմին, հոգին ու քարին։ Ցաւագնիւթ մեծ է եւ անցեալով կը տանջուինք։ Հասա՞ծ ենք։ Գիւղացի ուխտաւորներ, խենդերն ու ցաւագարները գուռդագուռդ կը հասնին, շարունակ Շուշան-Սահակ Հայրապետի անունը յիշելով։ Երեկոյ է և կիրակմուտ, գիւղական ժամկոչն կը ձայնէ ժամ հրամայէ։ Ուրախ Աստուած ինչ ինչոց եւ զարթեալս ուխտաւորս յեկեղեցի կը հրաւիրէ, թէեւ առանց անոր ալ եկեղեցին մնած ենք եւ գերեզմանը կը համբուրենք անյագ և շարունակ։ Համբոյր Ս. Շիրմին և հողին, քարին և խաչքարին։ Ամէն ինչ զգայուն և նուիրական, ամէն ինչ վեհ և պատկառելի։ Եթէ կայ բան մը որ անյարմար եւ անեմաշ է, այն ալ խարխլած ու փլած մթին մատուռն է։ Գ-ՐԷ-ՈՐ-ՈՒ-ՆԻ-ՆԻ հոգեւնուագ չարակաի յորինողն ու երգողը, այսօր չունի իրեն մի յարմար բնակավայր, որոց չինութեան մասին անցեալ տարի այնքան խնդիրներ յուզուեցան։

Աշտիշատը տարին երեք անգամ յատկապէս ուխտի օրեր ունի, և գոյացեալ դրամներն Տէրիքցւոց ձեռն իյնալով կոկորդնին կը ձգէին։ այս անգամ Գեր. Հայր Խարախանեան լաւ տնօրէնութիւն մը ըրած էր ուխտաւորներէն գերեզմանին ձգուած դրամներուն հսկող քահանայ մը կարգելով։

Աշտիշատի դիրքն գեղեցիկ և բարձրահայեաց է, Մշոյ դաշտը առջեւդ կը տեսնես նկարուած հայելիի մը նման։ Ի հնումն ունեցած է շատ շէնքեր, ծառեր և այգիներ ինչպէս Բուլանդայցին կ'ասանդէ, և ցայսօր Աշտիշատէն կէս ժամ հեռաւորութեամբ արեւմտեան կողմը գիւղ մը կայ Բաղէշ պարտէզ-անունով որ ժամանակին Աշտիշատի կալուածն է եղեր և պարտէզներ։ սոյն գիւղը 50-60 տարի յառաջ—ինչպէս տեսնողներ ալ կան այժմ ի Ծերոց—հայաբնակ էր և գիւղէն քիչ մը հեռի Բաղէշի խաչեր ըսուած տեղն ուխտատեղի էր և է ցայսօր, և ունի շատ մը տապանաքարեր և խաչքարեր, իսկ այսօր Աշտիշատի պարտէզն քրդաբնակ գիւղ մը դարձեր է։ Տէրէր (Աշտիշատ) այժմ հպիւ 15 18 տուն ունի, ամէնքն ալ հայ, բացի մի քահանայէ, վարժարան, աշակերտ և տիրացու չունի, և բնակիչներն խստաանդգայ են իրենց ազգային և կրօնական պարտականութիւնները կատարելու, և նախնի բնակչաց հակապատկերն կը կազմեն։

—Նախորդ Նամակովս Մշոյ և Ս. Կարապետի վանուց Առաջնորդի ընտրութեան մասին գրած էի թէ Գեր. Հայր Խարախանեանն 37 քուէով ընդհ. Վանահայր-Առաջնորդ հռչակեցաւ Տարօնոյ։ Արդ՝ նկատելով որ Գեր. Տ. Ներսէս Ծ. վ. Խարախանեանի ընտրութիւնը փոխանակ 37ի 47 քուէով կատարուած է, ներկայիս կուգամ մեր այս սխալն ուղղելու։

Վ. Ա. Հ.

ՄԻ ԲԱՆԻ ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

Կ. ՊՈԼԻՍ, 2 մայիս 90

Մեր ազգին մէջ քննադատութիւնը, մանաւանդ այս վերջերս, այնքան հազուագէպ դարձած բան մ'է և ընդհակառակն շողոքորթութիւնը այնքան ընդհանրացած, որ եթէ մէկը նկնէ երբեմն ալ հրապարակաւ արարք մը կամ գրուած մը քննադատել ուզէ, անմիջապէս կ'ենթադրուի թէ անձնական շահ մը, ատելութիւն մը է կամ ինչպէս կ'ըսէ Արամեան օրացոյցի պատուարժան խմբագրութիւնը, «գաւուռ անձնականութիւն մը» շարժառիթ պէտք է եղած ըլլայ այսպիսի բան մը ընողին։ Բայց մեք զինքը կ'ապահովցնենք թէ ոչինչ անձնականութիւն չկայ գործին մէջ։ Մենք նոյն առթիւ Հ-ՆԴԷ-Ամ-ՕՐԷՆԻ վրայ ալ խօսած էինք և մտադիր ենք այսուհետեւ եւս մերթ մեր դիտողութիւնքը հրատարակել այս կամ այն նիւթոց վրայ, եթէ Աշխարհի խմբագրութիւնը հիւրընկալութիւն շնորհէ մեզ։ Մնաց որ «ընդարձակ Օրացուցի» խմբագրութիւնը այնքան բարկանալու կամ վախնալու տեղի ալ չունի, զի ուրիշ որ և է մրցակից մը չկայ հրապարակի վրայ որ օգուտ քաղէ առիթէն և մեր քննադատութենէն՝ իր առեւտուրին վնաս հասցնելու համար։ Զայս ըսելէ յետոյ մէկ երկու խօսք կարծեմ բաւական պիտի ըլլայ նոյն խմբագրութեան, մեր դիտողութեանց մասին ըրած ենթադրութիւնները և առարկութիւնները ցրելու համար։

Ա. Մեր դիտողութեանց մէջ բնաւ ըսած չ'էինք թէ ամբողջ 300 այլազան երեսէ բաղկացեալ օրացուցին մէջ ամբողջ չորս սխալը միայն գտանք։ Գ. Գալուստեանն մեր «Գիրակրկիտ» անուանէն կ'ենթադրէ թէ ամբողջ օրացոյցը կրկնած ըլլանք։ Դժբաղդաբար այսպէս չէ։ Մենք այն մէկ քանի կէտերը յիշած էինք միայն զի շատ աչքի զարնող էին, օրինակի համար գերմանական մարքը, որոյ խօսքը չ'ըներ՝ խմբագրութիւնը, և իւր ուշադրութիւնը հրատարակելու համար որ յապաղային աւելի խնամով պատրաստել վիճակացոյցը և զգուշանալ այլ ընդարձակ բաներ հրատարակելէ։ Արդէն ա՛յ ժամանակ և ա՛յ ձեռնհասութիւն ունենք՝ օրացոյցը ծայրէ ի ծայր մանրակրկիտ խուզարկութենէ անցուցանելու։ բայց որպէս զի թէ՛ ընթերցող հասարակութիւնը և թէ ինքն համոզուի թէ մենք իրաւունք ունինք մեր քննադատութեան մէջ, ահաւասիկ կ'ըսեմք որ օրացուցին Աստիճանաց մասին վրայ մէկ երկու հայեացք դարձեալ ձգելով առաջիններէն զատ գտանք բազմաթիւ սխալներ որոց մի քանին յիշենք։ Յարութիւն Զէքի էֆ. Նոյնպէս Տիրան էֆ. Ալենանեան Միւթէմայիզի աստիճան բարձրացած են բաւական ատեն ի վեր, օրացոյցը դեռ Սանէյէ կը նշանակէ զանոնք։ Խ. Օ. էֆէնտի ըստ Սայնամէյի ունի 3 մէճիտիյէ (օրացոյցը կը նշանակէ 4 օսմանիյէ), Նոյնպէս Խ. Փ. էֆէնտի ունի 3 մէճիտ (օրացոյցը կը նշանակէ միայն 4 օսմ.) իսկ ընդհակառակն Գ. Ե. էֆ. ունէր մինչեւ Ցարդ 4 մէճիտիյէ և ո՛չ թէ 3, և այս վերջերս միայն իւր պատուանշանը բարձրացաւ 3 մէճիտիյէի, մինչ օրացոյցը քանի տարիէ ի վեր 3 մէճիտիյէն չնորհած էր Նմա ելն. ելն։

Բ. Օրացուցի խմբագրութիւնը չ'ուզեր որ հրապարակային քննադատութիւն ըլլայ օրացուցի թերութեանց կամ սխալներու մասին, այլ մնանացոյց ընելով մեզ օրացուցին վերջը գրուած ազգը, կ'ուզէ որ գիտողութիւնք ո՛չ հրապարակային կերպով ուղղուին իրեն։ Ի պատասխանի կ'ըսենք, զայս բանս որ և է հեղինակ կամ հրատարակիչ այլ կրնայ պահանջել միւնոյն իրաւամբ և այն ատեն ալ քննադատութիւն ըսուածն աշխարհքէն թող վերնայ, ինչպէս որ Տաճկահայոց գրականութենէն գրեթէ վերացած է, և ամէն մարդ անվախ համարձակ խելքին փչածը թող հրապարակ նետէ մանաւանդ երբ միցակից ալ չունի։ Մենք յիշեալ ազգը տեսած էինք, բայց այնպէս կ'ըմբռնենք թէ նա կը պատկանի այն տեսակ ուղղութեանց և փոփոխութեանց զոր հեղինակն ընելու միջոց չունի, օրինակի համար բժիշկ մը կամ փաստաբան մը անենակը կը փոխէ։ Բայց այն բաները որ պաշտօնական աղբիւրէ կը բղխին, մանաւոր անձանց ուղղութեանը թողուր յոյժ անպատեհ գործ մը կ'ըլլար։ Այսպէս չատ քիչերը պիտի գրէին իրեն «Ես այս ի՞նչ աստիճանը չունիմ», այսքան վար է ունեցածս, որքագրէ», մինչդեռ կրնար գտնուիլ ուրիշ մ'ալ որ իր իսկապէս ունեցած աստիճանէն և պատուանշանէն աւելին գրել տար և խաբէր խմբագրութիւնն։ անդին ընդհակառակն չատեր ալ ի հմմտութենէ չարժեալ և կամ ամենեին կարեւորութիւն չտալով չգրեին իրեն թէ մենք ալ այս ինչ պատուանշաններն և աստիճաններն առած ենք կամ առինք, որքագրէ։ Մնաց որ մենք ի՞նչպէս կրնայինք գիտնալ յառաջուց թէ Գ. Գ. Գալուստեան այս տարուան օրացուցին մէջ այս ինչ անձը այն ինչ աստիճանի պիտի բարձրացնէ և այն ինչն ալ վար ձգէ, որ իմաց տայինք իրեն, և եթէ յետոյ խնդացուցէինք գալ տարի ալ ուրիշ անուշադրութիւններ չպիտի՞ գործէր։ ասկէց զատ ի՞նչ երաշխաւորութիւններ ունէր թէ մեր ընելիք գիտողութիւնը ճիշդ է և ո՛չ թէ սխալ՝ ի կրից թելադրեալ կամ զինքը խաբելու համար եղած։ ուրեմն՝ ո՛ր կողմէ ալ նկատենք՝ կ'երեւայ որ այս պահանջը անտեղի է։

Դ. «Ընդարձակ օրացուցի խմբագրութիւնը»՝ բացարձակ ստախօսութիւն կ'անուանէ մեր այն խօսքը թէ «սոյն օրացուցի վիճակագրական սխալք շատ տարիներէ հետէ կը քննադատուին»։ Սուտ չէ, բարեկամ։ ես կը յիշեմ ասկէ շուրջ 10-15 տարի յառաջ Արամեան օրացուցի գէմ քննադատութիւն մը ժամանակին Մ-ի-ն-ներուն մէջ, յորում 10-15 տեսակ սխալներ նշանակուած էին, բայց ի՞նչ հեռուներն երթանք։ Ա. Ֆ. էֆէնտին 1877ի օրացուցին մէջ Ուլայի աստիճանի բարձրացած էր, յաջորդ տարին Միւթէմայիզի ինչաւ, արդեօք յանցա՞նք մը գործած էր և աստիճանէ վա՞ր ինկաւ, ո՛չ, այլ անչուշտ եղած մասնաւոր դիտողութեանց վրայ՝ օրացուցի խմբագրութիւնը ուղղեց սխալը և այլ այսպիսի չատեր։ Միթէ սխորժելի՞ բան է այս և պէ՞տք է որ անդադար կրկնուին։

Ուրեմն «ընդարձակ օրացուցի խմբագրութիւնը, լաւ կ'ընէ որ փոխանակ զայրանալու կամ անձնական անտեղի ակնարկութիւններով պատասխանելու մեր ըրած քննադատութեանց, աչխատի որ անտեղի սխալներ չ'որպրդին այլ ևս օրացուցին մէջ, աւելի ուշադրութիւն դարձնէ Նորա վրայ և ձեռնհաս անձանց գիմէ վիճակացոյցը բարւոքելու համար։ Քանի մը դրուշը չ'ինայելով ամեն տարի մէկ մէկ Սալնամէ, Կոմիտի օրացոյց, Զերմանի եղբարց հրատարակութիւնէն գնէ։ Նը-մանապէս լրագրաց մէջ հրատարակեալ ամենօրեայ պաշտօնաբաշխութեանց համեմատ հարկ եղած սրբագրութիւններն ընէ, և գալ տարի այլ ևս ո՛չ առանձնական և ո՛չ հրապարակային այս տեսակ դիտողութեանց տեղի չ'տայ։ Սխալներ և վրիպակներ այն ատեն միայն ներելի կ'ըլլան այսպիսի գործոց մէջ, երբ հեղինակը զանոնք սրբագրելու կամ «ծրագրի» անցուցնելու միջոց չ'ունենար ձեռքին տակ, մինչդեռ մեր ըրած դիտողութիւնք այս կարգէ չէին։

ԳՐԱԿՐԿԻՏՆ

Հրատարակուեցաւ Արիկեան էֆ.ի բառարանին 69դ տեսրը որ կը յանգի մինչ Վ-ԷՆԷ բառը, բաժանորդագրին է 30 գահեկան Գրոյց, իսկ 35 գաւառաց համար։

ԱԶԳ

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԳԷՄ ՀՐԳԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՒՅԹ ԱՆԳԼ ՈՍԿԻ 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ ի Լենդըն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աչխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16,000,000 Անգղ. ոսկւոյ դրամարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։

6

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակաւոր՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանաց և միջնորդութեամբ ստորագրելոցս, որք ունիւք լիազօր խչխանութիւն կարդագրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս
Թիւ 12, Սանտալճը խան, Գալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԳԷՄ ՀՐԳԵՀԻ

Դրամագլուխ ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889 » 5,604,722
Տարեկան հասոյթ » » » 12,773,779

Ընկերութիւնս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՈՒԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ չոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և գրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանաց և սակագնաց։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպական 13 լաւագոյն ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գապու, Անանիատիս խան. 11

ԾԱՆՕԹ—Տեառը Ներսէսեան Հայր և Որդի, Ընկերութեանցս Պօլսոյ դրամատէրերը, լիակատար ՎԱՐԿ ու ՀՐԱՀԱՆԳ ընդունած են վճարելու անմիջապէս այն ամէն վնաս, որոյ հաշիւը հաստատուած է և վաւերացեալ Ընդհ. Գործակալութենէն։

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՈՅԺ

Պիսի գանեն ծերք, երիտասարդք եւ տղայք՝ նոյն միյտ գործածեն Տոքթ. Բիշէսի Մնուցիչ Հիւթը

Այս պատրաստութիւնն խոնաւի գդալ մը, կէս գաւաթ ջրի մէջ լուծուելով, յառաջ կը բերէ ախորժահամ և մնացիչ ըմպելի մը, որ կը գրգռէ մարսողութիւնը, զարմանալի կերպիւ կ'ամրացնէ մանուկներն և առողջ, զօրաւոր և հոյժ կրնէ զանոնք։

Մանկանց համար գործածութեան եղանակ

Տ. Բիշէսի Մնուցիչ Հիւթին խոնաւի գդալ մը, փոքր քանակութեամբ թարմ ջրի կամ կաթի մէջ լուծուելով, յառաջ կը բերէ մնծուն մի որուն վրայ պէտք է ուշադրել. 20 տարեկան եղացող ջուր կամ կաթ, ոչ ամենայն խառնելու մինչեւ որ եռայ։ Կարելի է զայն գործածել նաեւ ծծոցի մէջ։

Ամենայն գաւառաց և ազգ մարդկանց համար որք չեն կարենար կամ ունենալ կամ ունենալ չուզեն

Գնորդներն կը խնդրուի լաւ զգուշել թէ գտնեն թէ մարդ համար է։

Եթէ կ'ուզեք որ ձեր ապրանքներն առատ և քաջակամ ըլլան, հարցուցէք Տոքթ. Բիշէսի Մնուցիչ Հիւթն որ կը գտնուի գործակալներ քով։ ԷՍՏԻԹԻՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱՆ

Գալաթիա, Վոյվոտա պահանջողին քով թիւ 95 և 97 69

ՈՉ ԵՒՍ ՏԱՐՈՒԹԻՒՆ — ՈՉ ԵՒՍ ԱՐԱՆ ՆՈՒԱՁՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԻԱԼ—ՊՈՏԷՆԻ ԵՐԿԱԹ 89

Այս բաղադրութիւն մեծագոյն յաջողութեամբ կը յանձնարարուի Ֆրանսայի գլխաւոր բժիշկներէն, որք, յետ գործածութեան, նախանձեցան համոզուած են զայն միւս երկաթախառն պատրաստութիւններէն։

Այս եղելի, չուտէ հոգի չեն ներեւ, հոգ ջիղերեն կ'առնէ կերեն և հոգեր։

Գեղութիւն չի տար, ատամները չի գրգռեր, ակռայնները չի սեղներ։

Կեդրոնատեղի՝ ՆԱՆՆԻ ԵՒ ԺՈՐՏԱՆ, 1, Կոմուրջի հրապարակ, Պոլիս

ԳԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱՋԵԱՆ

211 · Կ· ՊՈԼԻՍ ՄԱՀՄՈՒԴ ՓՈՇԱ 211

Պատիւ ունի ծանուցանել իւր բազմաթիւ յանախորդաց թէ, իւր խանութին մէջ կը պատրաստուին թէ՛ արանց և թէ կանանց յատուկ ամէն տեսակ գեղեցիկ կոշիկներ Ֆրանսական նիւթերով և Ֆրանսայէ բերուած վերջին նորաձեւութեանց համապատասխանող օրինակներու համաձայն։

Պատրաստուած կոշիկները հաւանական վերջին գներով կը վաճառուին։

Գոթին Կալոշ	դրչ 95	Պատանական Կալոշ	դրչ 45
Գոթին	» 67	Կանանց մուճակ	» 40
Մղկ	» 150	Կանանց սկարբին	» 45
Սկարբին	» 52		291

ԿԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԳԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՅՈՒՄՊԷՐԳԻ

Գալաթիա Պէօյուք Մէյլէթ խան, Միջազգային թղթատարաստան վերի յարկը

Այս նշանաւոր գործատունն Իսր արժանաւոր համարեալ մի սուրգած է ի մեզ, այս ամսոյն եղանակին առթիւ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յաւելումի կ'ըսէ, որ արդէն բազմաթիւ է Ֆրանսական, Անգլիական, Գերմանական եւ Գիւտական բերքերու զանազան տեսակներով։

Հետեւարար իւր բուռն գործարանին ապրանքներուն վրայ որ, են՝ սոյն համար ամէն տեսակ Ճերմակեղէնք, բանուած, կիսագրեալ, բոլիքս, քրքաք, թաշկինակ, սպիտակ պիտոյք, շապիկ, շապիկներ, տաստանք, Ֆլանել կանանց օրիորդաց և փոքր աղջկանց համար զարդարեալներ, ուսուցած է ուրիշ սեռակ ամենայն նիւթեր բոլորովին քնաքը տեսակ։

Հաստատեալ զարմանքը կը գրաւէ մանաւանդ այն վայելուչ և գանազան տեսակ վերարկուներն և ճաքերները կանանց օրիորդաց և պատոյց, որք բոլորն ալ վերջին նորաձեւութեան համեմատ ճաշակով ու շքեղութեամբ յարդեալ են։

Ցաւելումի ըրած է նաեւ ապարդուած գլխարկներու պատրաստութեան նորաձեւութեան վրայ որ արդէն մեծ է ոյժրած, և իւր ընդարձակ արտասահմանի ընտրելի կրողաց կատարելագոյն գոհացնել բոլոր իւր յանախորդները նոյնս ճաշակին ու բաղձանաց համեմատ ի գործ դնելով ինչ որ ապրպարդրին։ Իր գտնուած նան մինչեւ 16 տարեկան պատոյց համար ամէն տեսակ գլխարկներ բոլորովին իրենց չափաւոր գներով։ Իր ծախսերն մեծ եւ փոքր քանակութեամբ

ԱՆԵՄԲԼՈՒԹԻՒՆ ՉԻՆԻ 91

Օ Բ Ր Օ Կ Ր Է

ԱՌԻՍՋԻՆ Դ· ԲԸՆԱՐԱՆԸ դրանց, պատուհաններու փեղկերու կղմնիկ բ—ուէ տպագրականաներու, բ—ռնէ—ներու եւ այլ առագնագործական շինուածներու

ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՏԷՐ

ՌՈՒԲԻՆ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

ՊԷՅՈՒՔԼԸ, ԱՌԻՍՋԻՆ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 21, 22, 23

Այս գործարանի մէջ կը պատրաստուին կակուղ ու կարծր չոր փայտերէ ամէն տեսակ շինութիւնք թէ՛ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ։ Նոյնպէս զօրանոցներու, հիւանդանոցներու, վարժարանաց և խանութներու ներքին ու արտաքին առագնեայ ամէն տեսակ զարդարանքներն, ինչպէս նաեւ մեքենայով կատարուելիք ամէն տեսակ առագնեայ գործեր։ Դուռներէ եղած յանձնարարութիւնք եւս կ'ընդունուին։

Այս գործարան կը պատրաստէ նաեւ տատափէ, դռէ-է և քանդակեալ զարդու կապարներ, շարժուն շէջ տեղեր, բարամբաւոր մեծ սանդուղներ և մեծ փողոցի դռներ։

Սոյն գործարանը գիտցէք մեծապէս գոհ պիտի ըլլան, որովհետեւ յիշեալ գործարանը մեքենայներու շնորհիւ մեծ գիւրութիւններ ունի։

ԱՐԱԳ, ԱԺԱՆ, ԽՆԱՄՈՎ ԳՈՐԾ 349

ՄՈԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Նոր գիւտ մեքենան գոյնը փոխելու համար մէկ երկու անգամն, առանց ուրիշ նիւթի գործածութեան և կամ լուացքի,

ՇԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅՆ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ԳԱՅՏԱՐԻԱԼ, ՍԵՒԻ Բազկացեալ միայն արմատներու և խոտերու հիւթէ։ Պակաս կամ կարմիր մազերն անմիջապէս կը փոխուին պայծառ շագանակագոյն կամ թանձր սեւ

փոքրիկ շիշ առած է թէ այս ներկին ուրչափ գերազանց է նմանորինակ ուրիշ պատրաստութիւններէ։ Իւր առաւելութիւնն է մազերուն ամէնն բնական երեւոյթը տալ և ամէնն ուշադիր դիտոցն ի գերեւ հանել։ Կը կամենանք հերոց անկում, գլուխը կը մաքրի։ Թեփը կ'ամենեցնէ և նոր այծ կուտայ մազերին մերթին։ Ուշադրութեամբ կարդալ

ԳՈՐԾԱՐԱՆՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Բուրդի երբ նոր գործածել ատ և փոքր քանակութեամբ հեղուկին դնել, սկաւառակի մը մէջ, յետոյ բարակ պղտիկ ատաղով մը կամ այլ հեղուկին մէջ թրջեալ ատաղով մը թեթեւ կերպով մազերուն վրայ անցունել զոյն, այնպես որ ամբողջ մազերը թրջին։ Ապա գլուխը բաց պահել մինչեւ որ հեղուկը չորնայ։ Բոլոր մազերը մէկ շրջապով, ամենք մէկ երկու գործածութեան պէտք ունին, այլոց համար մէկ անգամն բաւ է։ Եթէ մէկ երկու անգամն աւելի գործածուի, գոյնն աւելի թանձր կ'ելլայ։ Անգամ մը որ ուզուած գոյնը ձեռք բերուած է, զայն տարիներով պահելու համար կը բաւէ երբեր չորս շաբաթն անգամ մը հեղուկին գործածել։ Նոյն եղանակը գործածելու է մորուքին և պեխերուն համար։ Պէտք չկայ գլուխը լուալ գործողութիւնէն առաջ կամ ետոյ։ Միայն գլուխն և ձեռքերը լուալ ի գործադրութիւն։

Դեռ։ Եթէ ուզուած գոյնը ձեռք շրջեալի մէկ երկու գործողութիւնէն ետոյ, գլուխը լուալու է ջրի մը տակով։ ապա գլխուն քսելու է այդ ներկին մէջ թրջեալ թրջան ատաղ մը։ և ուզուած ապ գոյնը ստանալ կուգայ անմիջապէս։

ԿԵՂԾԵՒԻՆ ՉՈՒՐԵՇԱՆԱՆ

Միակ կեղծողաստանի ԷՍՏԻԹԻՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱՆ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՑՈՑ· Վոյվոտա, պահանջողին քով, կայսրան Գալաթիա-Հեշլիի թղթատունէն, թիւ 95 և 97, Գալաթիա։ 65

Խ Ա Ր Ի Ա Խ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԵԿԱՄՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ի ՎԻԵՆՆԱ. Հաստատեալ 1858 թ.

1887 Դեկտեմբեր 31ին երաշխաւորեալ հասոյթն էր Ֆր· 86,699,951.29·
Ամրոցուած ապահովեալ գումարաց » 408,448,921.35·

Ապահովագրել տուող անձինք մահուան պարագային մէջ տարեկան բաժին. ներքեւն % 25 չափ կ'ընեն։

Ապահովագրել տուող անձինք կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ դրամագլուխներէն մինչեւ 41 ½ % չափ կ'ընեն։

ԽԱՐԻԱԽ ընկերութեան կատարած գլխաւոր գործողութիւնք են.

Ա. Ապահովագրութիւն մանուկ պարագային մէջ։ Օրինակ.

35 տարեկան անձ մը 291.70 ֆրանքի տարեկան բաժին մը կը վճարէ իւր ժառանգորդաց ապահովելու համար 10,000 ֆրանքի գրամագլուխ մը, վճարելի իւր մահուանէն յետոյ և սա երեն իրաւունք կունենայ շահուց մասնակցելու իւր ապրած միջոցին։

Բ. Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ (Ժիտաք) Օրինակ.

Ինկ տարեկան եղած միջոցին ապահովագրեալ ոգոյ մը քսան տարի յետոյ 10,000 ֆրանքի գրամագլուխ մը պիտի տանայ, ասկի զատ պիտի մասնակցի Ընկերութեան 85 % շահուց 320.30 ֆրանք տարեկան բաժնոյն փոխարէն։

Մանկանց ժամին համար ապահովագրելոց շահուց մասն եղած է վերջին երեք տարիներուն համար 37 %, 31.12 % և 41 ½ %։ Աւելցեալ ապահովագրեալ 1000 ֆրանքին վրայ, 415 ֆրանքի շահաբաժին տուած են վերջին բաշխումն։

Զինքն մշանակի մը միջոցաւ հիսելի է երաշխաւորել նաեւ վճարուած գումարներն, եթէ մահ պատահի։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհ· Գործակատարն Գ· ԼԻՕՆԷԼ ԳՈՆՏԻ, Դրամենեանք, Թիւնէլի Հրապարակ, տուն Մարկեր, երկրորդ յարկ

Ընկերութեան տեղապահն է Գ. Ս· ԱՏԼԷՐ 26

ՀԱՅԻ ՇՆՉԱՐԴԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԹԻ, ՅՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՇՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

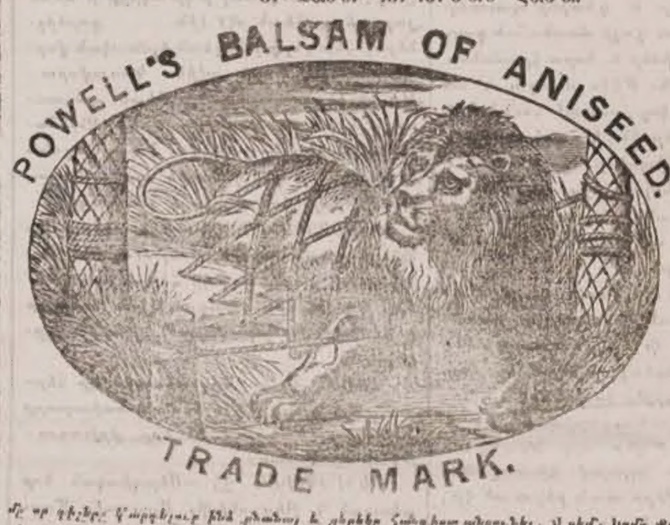

ՇՆՉԱՓՈՂԻ ԵՒ ԻՄՈՒՆԱԿՈՂԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

դեմ իբր ապահով դարման այս գեղի վայելեալ հոտաւոր միյտ կը հատատուի այն բազմաթիւ նամակներով զոր Պ. Բաուէլ կ'ստանայ անանցնել որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

«Անգլիոյ թագուհւոյն նկիրեալ թանգանթակրդի վրայ։ Ի Ուիք, շի կոմսիա.

«Սիրելի պրն. Լաս որուհ կը նեղ ուեր յատնու հոգի մը որ գիշեր կ'ինչ ուեր ինչ ինչ ինչ